

I - SOPIMUSTEKSTI(*)

HÄNEN MAJESTEETTINSA BELGIAN KUNINGAS, SAKSAN LIITTOTASAVALLAN PRESIDENTTI, RANSKAN TASAVALLAN PRESIDENTTI, ITALIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI, HÄNEN KUNINKAALLINEN KORKEUTENSA LUXEMBURGIN SUURHERTTUATAR, HÄNEN MAJESTEETTINSA ALANKOMAIDEN KUNINGATAR, jotka

TUNNUSTAVAT ydinenergian olennaiseksi voimavaraksi, jonka avulla varmistetaan tuotannon kehittyminen ja uudistuminen ja voidaan edistää työtä rauhan hyväksi,

OVAT VAKUUTTUNEITA siitä, että ainoastaan viipymättä toteutetuin yhteisin ponnistuksin on mahdollista saavuttaa heidän maittensa luovaa voimaa vastaavia tuloksia,

OVAT PÄÄTTÄNEET luoda tarvittavat edellytykset sellaisen voimakkaan ydinteollisuuden kehittämiseksi, joka lisää olennaisesti energiantuotantoa, nykyaikaistaa tekniikkaa sekä monin muin tavoin myötävaikuttaa heidän kansojensa hyvinvointiin,

PYRKIVÄT saamaan aikaan sellaiset turvallisuusolosuhteet, että väestön elämää ja terveyttä vaarantavat tekijät poistuvat,

TOIVOVAT muiden maiden osallistuvan heidän työhönsä sekä haluavat tehdä yhteistyötä niiden kansainvälisten järjestöjen kanssa, jotka kehittävät atomienergian rauhanomaista käyttöä, ja

OVAT TEHNEET PÄÄTÖKSEN perustaa Euroopan atomienergiayhteisö (Euratom) ja tätä varten nimittäneet täysivaltaisiksi edustajikseen:

HÄNEN MAJESTEETTINSA BELGIAN KUNINGAS:

ulkoasiainministeri Paul-Henri SPAAKin, talousministeriön kansliapäällikkö,

hallitusten välisen konferenssin Belgian valtuuskunnan puheenjohtajan, paroni J. Ch. SNOY ET D'OPPUERSin;

SAKSAN LIITTOTASAVALLAN PRESIDENTTI:

liittokansleri, ulkoasiainministeri, tohtori Konrad ADENAUERin,

ulkoasiainministeriön valtiosihteeri, professori, tohtori Walter HALLSTEINin;

RANSKAN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

ulkoasiainministeri Christian PINEAUin,

ulkoasiainministeriön alivaltiosihteeri Maurice FAUREn;

ITALIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

ministerineuvoston puheenjohtajan Antonio SEGNIn,

ulkoasiainministeri, professori Gaetano MARTINOn;

HÄNEN KUNINKAALLINEN KORKEUTENSA LUXEMBURGIN SUURHERTTUATAR:

pääministeri, ulkoasiainministeri Joseph BECHin,

suurlähettiläs, hallitusten välisen konferenssin Luxemburgin valtuuskunnan puheenjohtajan Lambert SCHAUSin;

HÄNEN MAJESTEETTINSA ALANKOMAIDEN KUNINGATAR:

ulkoasiainministeri Joseph LUNSin,

hallitusten välisen konferenssin Hollannin valtuuskunnan puheenjohtajan J. LINTHORST HOMANin;

JOTKA, vaihdettuaan oikeiksi ja asianmukaisiksi todetut valtakirjansa, ovat sopineet seuraavaa:

ENSIMMÄINEN OSASTO

Yhteisön päämäärät

1 artikla

Tällä sopimuksella KORKEAT SOPIMUSPUOLET perustavat keskenään EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖN (Euratom). Yhteisön päämääränä on toteuttamalla ydinteollisuuden nopeaa rakentamista ja kasvua varten tarvittavat edellytykset myötävaikuttaa elintason nousuun jäsenvaltioissa ja yhteyksien kehittämiseen muiden maiden kanssa.

2 artikla

Yhteisö päämääränsä toteuttamiseksi tässä sopimuksessa määrätyn edellytyksin:

- a. kehittää tutkimusta ja varmistaa teknisen tiedon levittämistä;
- b. laatii yhtenäiset turvallisuusmääräykset väestön ja työntekijöiden terveyden suojelemiseksi sekä huolehtii niiden noudattamisesta;
- c. helpottaa investointeja ja varmistaa ydinenergian kehittämisessä tarvittavien peruslaitosten rakentamisen yhteisössä erityisesti kannustamalla yritysten aloitteita;
- d. huolehtii malmien ja ydinpolttoaineen säännöllisestä ja tasapuolisesta toimituksesta kaikille käyttäjille yhteisössä;
- e. takaa asianmukaisella valvonnalla, että ydinaineita ei siirretä käytettäväksi muuhun kuin siihen käyttöön, johon ne on tarkoitettu;
- f. käyttää sille uskottua omistusoikeutta erityisiin halkeamiskelpoisiin aineisiin;

- varmistaa laajat markkinat ja parhaan teknisen välineistön saannin toteuttamalla
- g. erityismateriaalien ja -laitteiden yhteismarkkinat, ydinenergiainvestointeihin tarkoitettun pääoman vapaan liikkuvuuden ja asiantuntijoiden vapaan työllistymisen yhteisössä;
 - h. luo muihin maihin ja kansainvälisiin järjestöihin sellaiset yhteydet, jotka ovat omiaan edistämään ydinenergian rauhanomaista käyttöä.

3 artikla(*^2)

1. Yhteisölle uskottuja tehtäviä hoitavat:

- EUROOPAN PARLAMENTTI,
- NEUVOSTO,
- KOMISSIO,
- TUOMIOISTUIN,
- TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN.

Kukin toimielin toimii sille tällä sopimuksella annettujen toimivaltuuksien rajoissa.

2. Neuvostoa ja komissiota avustaa neuvoa-antava talous- ja sosiaalikomitea.

TOINEN OSASTO

Määräykset ydinenergia-alan kehityksen edistämisestä

I LUKU

TUTKIMUKSEN KEHITTÄMINEN

4 artikla

1. Komission tehtävänä on edistää ja helpottaa ydintutkimusta jäsenvaltioissa sekä täydentää sitä toteuttamalla yhteisön tutkimus- ja koulutusohjelma. 2. Komissio toteuttaa tätä toimintaa tämän sopimuksen liitteessä I olevassa luettelossa määrättyillä aloilla. Tätä luetteloa neuvosto voi muuttaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta. Komissio kuulee 134 artiklassa määrättyä tieteellisteknistä komiteaa.

5 artikla

Edistääkseen tutkimusten yhteensovittamista jäsenvaltioissa ja niitä täydentääkseen komissio pyytää erityisellä pyynnöllä, joka osoitetaan määrätylle vastaanottajalle ja toimitetaan sille jäsenvaltiolle, jonka alaisuuteen vastaanottaja kuuluu, tai yleisellä julkistettavalla pyynnöllä, jäsenvaltioita, henkilöitä tai yrityksiä toimittamaan komissiolle komission pyynnössä määritellyjä tutkimuksia koskevat ohjelmansa. Komissio voi antaa jokaisesta sille toimitetusta ohjelmasta lausunnon perusteluineen varattuaan ensin niille, joita asia koskee, tilaisuuden esittää huomautuksensa. Komissio antaa edellä tarkoitettua lausunnon, jos valtio, henkilö tai yritys, joka on toimittanut ohjelman tiedoksi, sitä pyytää. Lausunnoillaan komissio pyrkii estämään tarpeetonta päällekkäisyyttä tutkimuksissa ja ohjaamaan niitä alueille, joita ei ole riittävästi tutkittu. Komissio

ei saa julkistaa ohjelmia ilman sen valtion, henkilön tai yrityksen suostumusta, joka on ne toimitannut. Komissio julkaisee määräajoin luettelon niistä ydintutkimuksen aloista, joiden tutkimusta se pitää riittämättömänä. Komissio voi kutsua julkisten ja yksityisten tutkimuskeskusten edustajia ja muita asiantuntijoita, jotka tekevät tutkimusta samoilla tai läheisesti toisiinsa liittyvillä aloilla, keskinäisiin neuvotteluihin ja vaihtamaan tietoja keskenään.

6 artikla

Edistääkseen sille toimitettujen tutkimusohjelmien toteuttamista komissio voi:

- a. antaa taloudellista tukea tutkimussopimusten puitteissa, ei kuitenkaan avustuksia;
- b. toimittaa maksua vastaan tai maksutta hallussaan olevia lähtöaineita tai erityisiä halkeamiskelpoisia aineita näiden tutkimusohjelmien toteuttamiseen;
- c. antaa maksua vastaan tai maksutta jäsenvaltioiden, henkilöiden tai yritysten käyttöön laitoksia, laitteita tai asiantuntija-apua;
- d. edistää asianomaisten jäsenvaltioiden, henkilöiden tai yritysten yhteisiä rahoitusjärjestelyjä.

7 artikla

Komission ehdotuksesta, joka kuulee tieteellis-teknistä komiteaa, neuvosto hyväksyy yksimielisesti yhteisön tutkimus- ja koulutusohjelmat. Ohjelmat vahvistetaan enintään viideksi vuodeksi. Ohjelmien toteuttamiseksi tarvittavat varat otetaan vuosittain yhteisön tutkimus- ja investointitalousarvioon. Komissio huolehtii ohjelmien toteuttamisesta ja toimittaa asiasta vuosittain kertomuksen neuvostolle. Komissio toimittaa jatkuvasti talous- ja sosiaalikomitealle yleiskatsauksia yhteisön tutkimus- ja koulutusohjelmista.

8 artikla

1. Komissio perustaa kuultuaan tieteellis-teknistä komiteaa yhteisen ydintutkimuskeskuksen. Keskus huolehtii tutkimusohjelmien sekä muiden komission sille antamien tehtävien toteuttamisesta. Keskus huolehtii myös yhdenmukaisen ydinterminologian ja vakioidun mittausjärjestelmän aikaansaamisesta. Keskus perustaa ydinmittausten keskustoimiston. 2. Keskuksen toimintaa voidaan maantieteellisin tai toiminnallisin perustein harjoittaa eri laitoksissa.

9 artikla

1. Komissio voi talous- ja sosiaalikomitean lausunnon hankittuaan perustaa yhteisen ydintutkimuskeskuksen yhteyteen kouluja asiantuntijoiden kouluttamiseksi erityisesti malminetsinnän, erittäin puhtaiden ydinainesten tuottamisen, säteilytettyjen polttoaineiden käsittelyn, atomitekniikan, terveyden suojelun sekä radioaktiivisten isotooppien tuotannon ja käytön alalla. Komissio antaa yksityiskohtaiset säännöt koulutuksesta. 2. Perustetaan yliopistotasoinen laitos, jonka toimintaa koskevat yksityiskohtaiset säännöt neuvosto vahvistaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta.

10 artikla

Komissio voi sopimuksin antaa yhteisön tutkimusohjelmien tiettyjen osien toteuttamisen jäsenvaltioille, henkilöille tai yrityksille taikka kolmansille maille, kansainvälisille järjestöille tai kolmansien maiden kansalaisille.

11 artikla

Komissio julkaisee 7, 8 ja 10 artiklassa tarkoitetut tutkimusohjelmat sekä määräajoin annettavat kertomukset ohjelmien toteuttamisen vaiheesta.

II LUKU

TIEDON LEVITTÄMINEN

I jakso

Yhteisön hallussa olevat tiedot

12 artikla

Jäsenvaltioilla, henkilöillä tai yrityksillä on oikeus komissiolle osoitetusta hakemuksesta saada käyttöluja, joka ei ole yksinomaisen, yhteisön omistamiin patenteihin, väliaikaisesti suojattuihin oikeuksiin, hyödyllisyysmallioikeuksiin tai patenttihakemuksiin, jos ne voivat käyttää niihin liittyviä keksintöjä tehokkaasti hyväkseen. Komissio antaa samoin edellytyksin edelleenkäyttölupia patenteihin, väliaikaisesti suojattuihin oikeuksiin, hyödyllisyysmallioikeuksiin tai patenttihakemuksiin, jos yhteisön hallussa olevat sopimukseen perustuvat käyttöluvut sen sallivat. Komissio antaa nämä käyttöluvut tai edelleenkäyttöluvat käyttöluvan saajien kanssa sovittavin ehdoin sekä kaikki niiden käyttämisessä tarvittavat tiedot. Ehdot koskevat erityisesti sopivaa korvausta ja tarvittaessa käyttöluvan saajan oikeutta antaa edelleenkäyttölupia ulkopuolisille sekä velvollisuutta pitää toimitettuja tietoja liikesalaisuutena. Jos kolmannessa kohdassa tarkoitetuista ehdoista ei päästä sopimukseen, käyttöluvan saaja voi saattaa asian yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi sopivien ehtojen vahvistamista varten.

13 artikla

Komission on annettava jäsenvaltioille, henkilöille tai yrityksille kaikki sellaiset yhteisön hankkimat tiedot, joita 12 artiklan määräykset eivät koske, riippumatta siitä, ovatko ne tulosta yhteisön tutkimusohjelmista tai annettu komission vapaaseen käyttöön. Komissio voi kuitenkin asettaa tietojen antamisen edellytykseksi sen, että niitä käsitellään luottamuksellisina eikä luovuteta kolmansille. Komissio saa antaa tietoja, jotka se on saanut niiden käyttöä ja levittämistä koskevin rajoituksin, kuten niin sanottuja luokiteltuja tietoja vain, jos se varmistaa, että rajoituksia noudatetaan.

II jakso

Muut tiedot

a) Vapaaehtoisuuteen perustuva tietojen levittäminen

14 artikla

Komissio pyrkii vapaaehtoisilla sopimuksilla järjestämään yhteisön tavoitteiden toteuttamisen kannalta hyödyllisten tietojen saannin sekä käyttöilupien myöntämisen sellaisiin patentteihin, väliaikaisesti suojattuihin oikeuksiin, hyödyllisyysmallioikeuksiin tai patenttihakemuksiin, jotka käsittävät tällaisia tietoja.

15 artikla

Komissio vahvistaa menettelyn, jonka avulla jäsenvaltiot, henkilöt ja yritykset voivat komission välityksellä vaihtaa väliaikaisia tai lopullisia tutkimustuloksiaan, jos yhteisö ei ole saanut tuloksia komission tekemien tutkimussopimusten perusteella. Menettelyn on varmistettava tietojen vaihdon luottamuksellisuus. Komissio voi kuitenkin antaa sille annetut tulokset yhteiselle ydintutkimuskeskukselle asiakirja-aineistoa varten, jolloin oikeutta tietojen käyttöön ei ole ilman tietoja antaneen osapuolen suostumusta.

b) Tietojen antaminen komissiolle viran puolesta

16 artikla

1. Kun jäsenvaltiolle on tehty erityisesti ydintekniikkaan liittyvä patentti- tai hyödyllisyysmallihakemus, jäsenvaltio pyytää hakijalta suostumuksen siihen, että hakemuksen sisällöstä annetaan tieto viipymättä komissiolle. Jos hakija antaa suostumuksensa, edellä tarkoitettu tieto toimitetaan kolmen kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä. Jos hakija ei anna suostumustaan, jäsenvaltio ilmoittaa mainitussa määräajassa komissiolle hakemuksen jättämisestä. Komissio voi pyytää jäsenvaltiota toimittamaan tiedot sellaisen hakemuksen sisällöstä, josta komissiolle on ilmoitettu. Komissio esittää pyynnön kahden kuukauden kuluessa ilmoituksesta. Jokainen määräajan pidennys pidentää vastaavasti tämän kohdan kuudennessa alakohdassa tarkoitettua määräaikaa. Saatuaan komission pyynnön jäsenvaltio pyytää uudelleen hakijalta suostumusta tietojen antamiseen hakemuksen sisällöstä. Jos hakija antaa suostumuksensa, tiedot annetaan viipymättä. Jos hakija ei anna suostumustaan, jäsenvaltion on annettava komissiolle tiedot hakemuksen sisällöstä kahdeksantoista kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä. 2. Jäsenvaltion on toimitettava komissiolle kahdeksantoista kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä tieto sellaisesta patentti- tai hyödyllisyysmallihakemuksesta, jota ei ole vielä julkistettu ja joka jäsenvaltiosta näyttää ensimmäisessä tarkastuksessa liittyvän suoraan ydinenergian kehitykseen yhteisössä ja on sille olennainen, vaikka se ei ole erityisesti ydintekninen. Komission pyynnöstä hakemuksen sisällöstä on annettava komissiolle tieto kahden kuukauden määräajassa. 3. Jäsenvaltioiden on lyhennettävä niin paljon kuin mahdollista 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja aiheita koskevien sellaisten patentti- ja hyödyllisyysmallihakemusten käsittelyaikaa, joista komissio on esittänyt pyynnön, jotta ne voidaan julkistaa mahdollisimman pian. 4. Komission on käsiteltävä edellä tarkoitettuja tiedoksiantoja luottamuksellisina. Ne voidaan antaa ainoastaan asiakirja-aineistoa varten. Komissio voi kuitenkin hakijan suostumuksella tai 17-23 artiklan mukaisesti käyttää hyväksi keksintöjä, joista sille on annettu tieto. 5. Tämän artiklan määräyksiä ei sovelleta, jos kolmannen maan tai kansainvälisen järjestön kanssa tehty sopimus estää tiedoksi antamisen.

c) Käyttöilupien antaminen välitysmenettelyllä tai viran puolesta

17 artikla

1. Jos vapaaehtoiseen sopimukseen ei päästä, voidaan käyttölupia, jotka eivät ole yksinomaisia, antaa välitysmenettelyllä tai viran puolesta 18-23 artiklassa määrätyin edellytyksin:

yhteisölle tai yhteisyrityksille, joille tämä oikeus on 48 artiklan nojalla annettu, suoraan ydintutkimukseen liittyviä keksintöjä koskevien patenttien, väliaikaisesti suojattujen oikeuksien tai hyödyllisyysmallioikeuksien osalta, jos käyttö lupien antaminen on tarpeen niiden omien tutkimusten tekemiseksi tai välttämättömä niiden laitosten toiminnalle.

a.

Käyttö lupiin on komission pyynnöstä sisällyttävä oikeus antaa kolmansille lupa käyttää hyväksi keksintöä, jos ne tekevät työtä tai toimittavat tilausta yhteisölle tai yhteisyrityksille; tai

henkilöille tai yrityksille, jotka ovat sitä komissiolta hakeneet, suoraan ydinenergian kehittämiseen yhteisössä liittyviä keksintöjä koskevien patenttien, väliaikaisesti suojattujen oikeuksien tai hyödyllisyysmallioikeuksien osalta, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

- i. patenttihakemuksen jättämisestä on kulunut vähintään neljä vuotta, paitsi jos keksintö koskee erityisesti ydinteknistä aihetta;
- b. ii. komission tarkoittamista ydinenergian kehittämistarpeista ei kyseisen keksinnön osalta ole huolehdittu siinä jäsenvaltiossa, jossa keksintö on suojattu;
- iii. patentin, väliaikaisesti suojatun oikeuden tai hyödyllisyysmallioikeuden haltija, jota on kehoitettu huolehtimaan näistä tarpeista joko itse tai käyttö luvilla, ei ole tätä tehnyt;
- iv. käyttö lupaa hakeneet henkilöt tai yritykset pystyvät keksintöjä hyväksikäyttämällä huolehtimaan tehokkaasti näistä tarpeista.

Jäsenvaltiot eivät saa mainittujen tarpeiden tyydyttämiseksi toteuttaa kansallisessa lainsäädännössään määrättyjä pakkokeinoja, jotka rajoittavat keksinnölle annettua suojaa, ellei komissio ole sitä ennalta pyytänyt.

2. Käyttö lupaa, joka ei ole yksinomainen, ei saa antaa edellisessä kohdassa määrättyin edellytyksin, jos patentinhaltija voi osoittaa perustellun syyn, etenkin, että hänellä ei ole ollut riittävästi aikaa käytettävissään.3. Käyttö luvan antaminen 1 kohdan mukaisesti antaa oikeuden täyteen korvaukseen, jonka määrästä patentin, väliaikaisesti suojatun oikeuden tai hyödyllisyysmallioikeuden haltija ja käyttö luvan saaja sopivat keskenään.4. Tämän artiklan määräykset eivät vaikuta teollisoikeuden suojelemisesta tehdyn Pariisin yleissopimuksen määräyksiin.

18 artikla

Tässä jaksossa määrättyjen tavoitteiden toteuttamista varten perustetaan välityslautakunta, jonka jäsenet nimeää ja työjärjestyksen vahvistaa neuvosto yhteisön tuomioistuimen ehdotuksesta. Välityslautakunnan päätöksiin voivat osapuolet hakea muutosta lykkäävin vaikutuksin yhden kuukauden kuluessa päätöksen tiedoksiantamisesta. Yhteisön tuomioistuin tutkii ainoastaan päätöksen muodollisen oikeellisuuden ja välityslautakunnan tulkinnan tämän sopimuksen määräyksistä. Välityslautakunnan lopulliset päätökset ovat osapuolten kesken lainvoimaisia. Ne ovat täytäntöönpanokelpoisia 164 artiklassa määrättyin edellytyksin.

19 artikla

Jos vapaaehtoiseen sopimukseen ei päästä ja komissio haluaa vaikuttaa käyttöluvan antamiseen 17 artiklassa määrätystä tapauksessa, se ilmoittaa siitä patentin, väliaikaisesti suojatun oikeuden tai hyödyllisyysmallioikeuden haltijalle taikka patenttihakemuksen jättäneelle hakijalle ilmoittaen samalla käyttöoikeuden hakijan nimen ja käyttöluvan laajuuden.

20 artikla

Haltija tai hakija voi yhden kuukauden kuluessa 19 artiklassa tarkoitetun ilmoituksen saamisesta ehdottaa komissiolle ja tarvittaessa käyttöluvan hakijana olevalle kolmannelle välityssopimusta asian saattamiseksi välityslautakunnan käsiteltäväksi. Jos komissio tai edellä tarkoitettu kolmas kieltäytyy välityssopimuksesta, komissio ei saa vaatia jäsenvaltiota tai sen toimivaltaisia toimielimiä antamaan käyttö lupaa tai velvoittamaan antamaan sitä. Jos välityslautakunta, joka käsittelee asian välityssopimuksen perusteella, toteaa komission pyynnön olevan 17 artiklan määräysten mukainen, se antaa perustellun päätöksen, jossa käyttöluvan hakijalle annetaan käyttö lupa ja vahvistetaan käyttöluvan ehdot sekä siitä suoritettavat korvaukset, jos osapuolet eivät ole päässeet sopimukseen niistä.

21 artikla

Jos haltija tai hakija ei ehdota asian saattamista välityslautakunnan käsiteltäväksi, komissio voi pyytää asianomaista jäsenvaltiota tai sen toimivaltaisia toimielimiä antamaan käyttöluvan tai velvoittamaan antamaan se. Jos asianomainen jäsenvaltio tai sen toimivaltaiset toimielimet toteavat haltijaa tai hakijaa kuultuaan, että 17 artiklassa määrätty edellytykset eivät ole täyttyneet, ne ilmoittavat komissiolle päätöksestään olla antamatta käyttö lupaa tai olla velvoittamatta antamaan sitä. Jos jäsenvaltio tai sen toimivaltaiset toimielimet päättävät olla antamatta käyttö lupaa tai olla velvoittamatta antamaan sitä tai käyttöluvan antamisesta ei neljän kuukauden kuluessa pyynnöstä ilmoiteta mitään, komissio voi kahdessa kuukaudessa saattaa asian yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi. Haltijaa tai hakijaa on kuultava yhteisön tuomioistuimen käsittelyssä. Jos yhteisön tuomioistuin toteaa tuomiossaan, että 17 artiklan edellytykset on täytetty, asianomaisen jäsenvaltion tai sen toimivaltaisten toimielimien on toteutettava tuomion täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimenpiteet.

22 artikla

1. Jos patentin, väliaikaisesti suojatun oikeuden tai hyödyllisyysmallioikeuden haltija ja käyttöluvan saaja eivät pääse sopimukseen korvauksen määrästä, osapuolet voivat tehdä välityssopimuksen asian saattamiseksi välityslautakunnan käsiteltäväksi. Tällöin osapuolet luopuvat oikeudestaan saattaa asia oikeuden käsiteltäväksi, lukuun ottamatta 18 artiklassa määrättyä tapausa. 2. Jos käyttöluvan saaja kieltäytyy välityssopimuksesta, hänelle annettua käyttö lupaa pidetään mitättömänä. Jos haltija tai hakija kieltäytyy välityssopimuksesta, tässä artiklassa tarkoitetuista korvauksista määräävät toimivaltaiset kansalliset toimielimet.

23 artikla

Välityslautakunnan tai toimivaltaisten kansallisten toimielimien päätöksiä voidaan käyttöluvan ehtojen osalta tarkistaa yhden vuoden kuluttua ja jos se on uusien tietojen vuoksi perusteltua. Tarkistaminen kuuluu päätöksen tehneen toimielimen tehtäviin.

III jakso

Salassapitoa koskevat määräykset

24 artikla

Yhteisön tutkimusohjelmiaan toteuttaessaan saamat tiedot, joiden ilmaiseminen saattaa vahingoittaa yhden tai useamman jäsenvaltion maanpuolustuksellisia etuja, saatetaan salassapitoa koskevan sääntelyn alaiseksi seuraavasti:

Neuvoston komission ehdotuksesta antamassa turvallisuutta koskevassa asetuksessa

1. vahvistetaan, ottaen huomioon tämän artiklan määräykset, sovellettava tietoturvaluokitus sekä kutakin luokkaa koskevat turvatoimenpiteet.

Komission on määritettävä väliaikaisesti kaikki tiedot, joiden ilmaiseminen se katsoo saattavan vahingoittaa yhden tai useamman jäsenvaltion maanpuolustuksellisia etuja, turvallisuutta koskevassa asetuksessa tätä varten säädettyyn tietoturvaluokitukseen kuuluviksi.

Komissio toimittaa nämä tiedot viipymättä tiedoksi jäsenvaltioille, joiden on samoin edellytyskin väliaikaisesti varmistettava niiden salassapito.

2. Jäsenvaltioiden on kolmen kuukauden kuluessa ilmoitettava komissiolle, haluavatko ne pitää väliaikaisesti sovelletun tietoturvaluokituksen voimassa, korvata sen toisella luokituksella vai kumota salassapitämisen.

Edellä tarkoitetun määräajan päätyttyä sovelletaan tiukinta näin pyydettyä tietoturvaluokitusta. Komissio antaa tämän tiedoksi jäsenvaltioille.

Neuvosto voi yksimielisesti komission tai jäsenvaltion pyynnöstä soveltaa milloin tahansa muuta tietoturvaluokitusta tai kumota salassapitämisen. Neuvosto hankkii komission lausunnon ennen kuin se tekee päätöksen jäsenvaltion pyynnöstä.

Mitä 12 ja 13 artiklassa määrätään, ei sovelleta tietoturvaluokitukseen kuuluviksi määritettyihin tietoihin.

Kuitenkin, edellyttäen että aiheellisia turvatoimenpiteitä noudatetaan:

komissio voi antaa 12 ja 13 artiklassa tarkoitettuja tietoja:

- a.
 - i. yhteisyritykselle; tai
 - ii. henkilölle tai muulle yritykselle kuin yhteisyritykselle sen jäsenvaltion välityksellä, jonka alueella henkilö tai yritys toimii;
- 3.

- b. jäsenvaltio voi antaa 13 artiklassa tarkoitettuja tietoja henkilölle tai muulle yritykselle kuin yhteisyritykselle, joka toimii tämän valtion alueella, jos komissiolle ilmoitetaan tietojen antamisesta;

- c. jokaisella jäsenvaltiolla on lisäksi oikeus vaatia komissiota antamaan kyseisen valtion tai sen alueella toimivan henkilön tai yrityksen tarpeita varten käyttölupa 12 artiklan mukaisesti.

25 artikla

1. Jäsenvaltio, joka antaa tiedon 16 artiklan 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuun asiaan liittyvän patentti- tai hyödyllisyysmallihakemuksen jättämisestä tai sen sisällöstä, on tarvittaessa ilmoitettava, onko tarpeen määrittää hakemus maanpuolustuksellisten syiden vuoksi kyseisen valtion ilmoittamaan tietoturvaluokituksen samoin kuin luokituksen todennäköinen kesto. Komissio toimittaa edelleen muille jäsenvaltioille kaikki tiedoksiannot, jotka se on saanut edellistä alakohtaa soveltaessaan. Komission ja jäsenvaltioiden on noudatettava alkuperävaltion turvallisuutta koskevan asetuksen mukaan määrittämiä tietoturvaluokituksen mukaisia toimenpiteitä. 2. Komissio voi antaa edellä tarkoitettuja tiedoksiannot myös yhteisyrityksille tai jäsenvaltion välityksellä henkilölle tai muulle yritykselle kuin yhteisyritykselle, joka toimii kyseisen valtion alueella. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen hakemusten kohteena olevia keksintöjä saa käyttää ainoastaan hakijan suostumuksella tai 17-23 artiklan määräysten mukaisesti. Tiedoksiantoihin ja tarvittaessa tässä kohdassa tarkoitettuun käyttöön sovelletaan niitä toimenpiteitä, joita vaaditaan turvallisuutta koskevan asetuksen mukaisesti annetussa alkuperävaltion tietoturvaluokituksessa. Tiedoksiantoihin ja edellä tarkoitettuun käyttöön vaaditaan aina alkuperävaltion suostumus. Suostumuksen saa evätä ainoastaan maanpuolustuksellisten syiden perusteella. 3. Neuvosto voi yksimielisesti komission tai jäsenvaltion pyynnöstä soveltaa milloin tahansa muuta tietoturvaluokitusta tai kumota salassapitämisen. Neuvosto hankkii komission lausunnon ennen kuin tekee päätöksen jäsenvaltion pyynnöstä.

26 artikla

1. Kun patentin, patenttihakemuksen, väliaikaisesti suojatun oikeuden, hyödyllisyysmallioikeuden tai hyödyllisyysmallihakemuksen kohteena olevat tiedot on 24 ja 25 artiklan määräysten mukaisesti luokiteltu salaisiksi, luokituksen soveltamista pyytäneet jäsenvaltiot eivät saa kieltää vastaavien hakemusten jättämistä muissa jäsenvaltioissa. Jokaisen jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta nämä oikeudet ja hakemukset pysyvät kansallisten lakien ja asetusten mukaista menettelyä noudattaen salaisina. 2. Edellä 24 artiklan mukaisesti salaisiksi luokitellut tiedot voivat jäsenvaltioiden ulkopuolella olla hakemuksen kohteena vain, jos jäsenvaltiot antavat siihen yksimielisesti suostumuksensa. Jos jäsenvaltiot eivät ilmaise kantaansa, suostumus katsotaan saaduksi kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun komissio on antanut tiedon näistä tiedoista jäsenvaltioille.

27 artikla

Maanpuolustuksellisista syistä johtuvasta salassa pitämisestä hakijalle aiheutunut vahinko korvataan jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön mukaan; korvaamisesta on vastuussa se jäsenvaltio, joka on pyytänyt salassapitämistä tai saanut aikaan sen tiukentamisen tai voimassaolon pidentämisen tai kiellon jättää hakemus yhteisön ulkopuolella. Jos yhtä useampi jäsenvaltio on saanut aikaan salassapidon tiukentamisen tai voimassaolon pidentämisen tai hakemuksen jättämistä yhteisön ulkopuolella koskevan kiellon, ne ovat yhteisvastuullisesti velvollisia korjaamaan aiheuttamansa vahingon. Yhteisö ei voi vaatia hyvitystä tämän artiklan nojalla.

IV jakso

Erinäisiä määräyksiä

28 artikla

Jos patentti- ja hyödyllisyysmallihakemuksia, joita ei vielä ole julkistettu, tai maanpuolustuksellisten syiden perusteella salassapidettäviä patenteja tai hyödyllisyysmallioikeuksia käytetään sääntöjen vastaisesti tai ne tulevat niitä komissiolle tiedoksi annettaessa sellaisen kolmannen tietoon, jolla ei ole niihin oikeutta, yhteisön on korvattava oikeuksien haltijalle aiheutunut vahinko. Asianosaisen kanneoikeus kolmansia vastaan siirtyy yhteisölle siltä osin kuin yhteisö on korvannut vahingon, sanotun rajoittamatta yhteisön omia oikeuksia vahingon aiheuttanutta vastaan. Tämä ei vaikuta yhteisön oikeuteen nostaa voimassa olevien yleisten säännösten mukaisesti kanne vahingon aiheuttajaa vastaan.

29 artikla

Komission on tehtävä yhtäältä jäsenvaltion, henkilön tai yrityksen ja toisaalta kolmannen maan, kansainvälisen järjestön tai kolmannen maan kansalaisen välillä ne tieteellisten tai teollisten ydinenergia-alan tietojen vaihtoa koskevat sopimukset, jotka edellyttävät, että toisena osapuolena sen allekirjoittaa täysivaltaisuuttaan käyttävä valtio. Komissio voi kuitenkin aiheelliseksi katsominsa edellytyksin antaa jäsenvaltiolle, henkilölle tai yritykselle luvan tehdä edellä tarkoitettuja sopimuksia, jollei 103 ja 104 artiklasta muuta johdu.

III LUKU

TERVEYDEN SUOJELU

30 artikla

Yhteisössä vahvistetaan perusnormit väestön ja työntekijöiden terveyden suojelemiseksi ionisoivan säteilyn aiheuttamilta vaaroilta.

Ilmaisulla ”perusnormit” tarkoitetaan:

- a. riittävän turvallisuuden kannalta suurimpia sallittuja annoksia;
- b. suurimpia sallittuja säteilyaltistus- ja kontaminaatioasteita;
- c. työntekijöiden terveydentilan tarkkailua koskevia pääperiaatteita.

31 artikla

Komissio laatii perusnormit saatuaan lausunnon asiantuntijaryhmältä, jonka tieteellis-tekninen komitea nimeää jäsenvaltioiden tieteellisten asiantuntijoiden, erityisesti kansanterveyden asiantuntijoiden, keskuudesta. Komissio pyytää näin laadituista perusnormeista talous- ja sosiaalikomitean lausunnon. Euroopan parlamenttia kuultuaan ja saatuaan komissiolta komiteoiden lausunnot, neuvosto vahvistaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta perusnormit.

32 artikla

Perusnormeja voidaan tarkistaa tai täydentää 31 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti komission tai jäsenvaltion pyynnöstä. Komission on tutkittava jokainen tällainen jäsenvaltion pyyntö.

33 artikla

Jäsenvaltiot antavat tarvittavat lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset vahvistettujen perusnormien noudattamisen varmistamiseksi sekä toteuttavat tarvittavat toimenpiteet opetuksen, koulutuksen ja ammatillisen koulutuksen osalta. Komissio antaa tarpeelliset suositukset jäsenvaltioissa sovellettavien määräysten yhdenmukaistamisen varmistamiseksi. Tätä varten jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tiedoksi kaikki tämän sopimuksen voimaantullessa sovellettavat määräykset sekä myöhemmät ehdotukset tällaisiksi määräyksiksi. Komission on annettava mahdolliset suositukset määräyksiä koskevista ehdotuksista kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun ehdotukset on toimitettu sille tiedoksi.

34 artikla

Jäsenvaltion, jonka alueella aiotaan tehdä erityisen vaarallisia kokeita, on toteutettava terveyden suojelua koskevat lisätoimenpiteet, joista sen on ennalta hankittava komission lausunto. Komission puoltava lausunto on tarpeen, jos kokeiden vaikutukset saattavat ulottua muiden jäsenvaltioiden alueille.

35 artikla

Jokainen jäsenvaltio perustaa tarvittavat laitokset radioaktiivisuustason jatkuvaan valvontaan vesistöissä, ilmassa ja maaperässä sekä perusnormien noudattamisen valvontaa varten. Komissiolla on oikeus päästä tällaisiin valvontalaitoksiin, ja se voi tarkastaa niiden toiminnan ja tehokkuuden.

36 artikla

Toimivaltaisten viranomaisten on määräajoin annettava komissiolle tietoja 35 artiklassa tarkoitetusta valvonnasta komission pitämiseksi tietoisena radioaktiivisuustasosta, jolle väestö altistuu.

37 artikla

Jokaisen jäsenvaltion on toimitettava komissiolle yleiset tiedot missä tahansa muodossa olevan radioaktiivisen jätteen hävittämistä koskevista suunnitelmista sen arvioimiseksi, aiheuttaako suunnitelman toteuttaminen veden, maaperän tai ilman radioaktiivista saastumista toisen jäsenvaltion alueella. Kuultuaan 31 artiklassa tarkoitettua asiantuntijaryhmää komissio antaa lausuntonsa kuuden kuukauden määräajassa.

38 artikla

Komissio antaa jäsenvaltioille suosituksia radioaktiivisuustasosta ilmassa, vesistöissä ja maaperässä. Kiireellisissä tapauksissa komissio antaa direktiivin, jolla asianomainen jäsenvaltio veloitetaan toteuttamaan komission asettamassa määräajassa kaikki tarvittavat toimenpiteet perusnormien rikkomisen estämiseksi sekä säännösten noudattamisen varmistamiseksi. Jos valtio ei asetetussa määräajassa noudata komission direktiiviä, komissio tai jokainen jäsenvaltio, jota asia koskee, voi 141 ja 142 artiklasta poiketen saattaa asian viipymättä yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi.

39 artikla

Komissio perustaa heti yhteisen ydintutkimuskeskuksen perustamisen jälkeen sen yhteyteen terveyden suojelua koskevan tiedon dokumentointi- ja tutkimusosaston. Tämän osaston

erityistehtävänä on koota 33, 37 ja 38 artiklassa tarkoitetut asiakirjat ja tiedot sekä avustaa komissiota sille tässä luvussa annettujen tehtävien toteuttamisessa.

IV LUKU

INVESTOINNIT

40 artikla

Edistääkseen henkilöiden ja yritysten aloitteita ja helpottaakseen niiden investointien yhteensovittamista ydinenergian alalla komissio julkaisee määräajoin ohjeellisia ohjelmia erityisesti ydinenergian tuotantotavoitteista ja kaikista tavoitteiden toteuttamisen edellyttämistä investoinneista. Komissio pyytää ennen ohjelmien julkistamista niistä talous- ja sosiaalikomitean lausunnon.

41 artikla

Tämän sopimuksen liitteessä II luetelluilla teollisuudenaloilla toimivien henkilöiden ja yritysten on annettava komissiolle tieto kaikista uusista laitoksista, laitosten korvaamista tai niiden muuntamista koskevista investointihankkeista, jotka lajiltaan ja laajuudeltaan vastaavat neuvoston komission ehdotuksesta asettamia vaatimuksia. Neuvosto voi määräenemmistöllä komission, joka pyytää ennalta talous- ja sosiaalikomitean lausunnon, ehdotuksesta muuttaa edellä tarkoitettua luetteloa teollisuudenaloista.

42 artikla

Edellä 41 artiklassa tarkoitetut hankkeet on annettava tiedoksi komissiolle sekä saatettava asianomaisen jäsenvaltion tietoon viimeistään kolme kuukautta ennen ensimmäisten hankintasopimusten tekemistä tai, jos työ toteutetaan yrityksen omin voimavaroin, kolme kuukautta ennen työn aloittamista. Neuvosto voi komission ehdotuksesta muuttaa määräaika.

43 artikla

Komissio käsittelee henkilöiden ja yritysten kanssa kaikki tämän sopimuksen tavoitteisiin liittyviä investointihankkeita koskevat seikat. Komissio antaa kantansa tiedoksi asianomaiselle jäsenvaltiolle.

44 artikla

Komissio voi asianomaisten jäsenvaltioiden, henkilöiden tai yritysten suostumuksella julkistaa sille tiedoksi annetut investointihankkeet.

V LUKU

YHTEISYRITYKSET

45 artikla

Yhteisön ydinteknisen teollisuuden kehitykselle erityisen tärkeitä yrityksiä voidaan perustaa tässä sopimuksessa tarkoitettuina yhteisyrityksinä seuraavien artiklojen määräysten mukaisesti.

46 artikla

1. Komissio tutkii jokaisen komission, jäsenvaltion tai muun aloitteesta tehdyn suunnitelman yhteisyrityksen perustamiseksi. Tätä varten komissio pyytää lausunnon jäsenvaltioilta ja niiltä julkisilta tai yksityisiltä laitoksilta, joiden se katsoo voivan antaa sille tietoa. 2. Komissio toimittaa neuvostolle jokaisen yhteisyrityksen perustamista koskevan suunnitelman sekä lausunnon perusteluineen.

Jos komissio antaa myönteisen lausunnon suunnitellun yhteisyrityksen perustamisesta, se toimittaa neuvostolle ehdotukset:

- a. yrityksen sijainnista;
- b. perussäännöstä;
- c. rahoituksen määrästä ja -aikataulusta;
- d. yhteisön mahdollisesta osallistumisesta yhteisyrityksen rahoitukseen;
- e. kolmannen maan, kansainvälisen järjestön tai kolmannen maan kansalaisen mahdollisesta osallistumisesta yhteisyrityksen rahoitukseen tai johtoon;
- f. kaikkien tai joidenkin tämän sopimuksen liitteessä III lueteltujen etujen myöntämisestä.

Komissio liittää mukaan yksityiskohtaisen selostuksen suunnitelmasta kokonaisuudessaan.

47 artikla

Neuvosto voi, komission saatettua asian sen käsiteltäväksi, pyytää komissiolta tarpeellisiksi katsomiaan lisätietoja tai lisätutkimuksia. Jos neuvosto määräenemmistöllä päättää, että suunnitelma, josta komissio on antanut kielteisen lausunnon, on siitä huolimatta toteutettava, komission on toimitettava neuvostolle 46 artiklassa tarkoitetut ehdotukset ja yksityiskohtainen kertomus. Edellä olevassa kohdassa tarkoitetussa tapauksessa tai jos komission lausunto on myönteinen, neuvosto päättää määräenemmistöllä jokaisesta komission ehdotuksesta.

Neuvosto päättää kuitenkin yksimielisesti:

- a. yhteisön osallistumisesta yhteisyrityksen rahoitukseen;
- b. kolmannen maan, kansainvälisen järjestön tai kolmannen maan kansalaisen osallistumisesta yhteisyrityksen rahoitukseen tai johtoon.

48 artikla

Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta saattaa kaikki tai jotkin tämän sopimuksen liitteessä III luetellut edut koskemaan jokaista yhteisyritystä, jolloin jokaisen jäsenvaltion on osaltaan varmistettava näiden etujen antaminen. Neuvosto voi samaa menettelyä noudattaen vahvistaa edellä tarkoitettujen etujen antamisen edellytykset.

49 artikla

Yhteisyritys perustetaan neuvoston päätöksellä. Jokainen yhteisyritys on oikeushenkilö. Yhteisyrityksellä on jokaisessa jäsenvaltiossa laajin kansallisen lainsäädännön mukaan oikeushenkilöllä oleva oikeuskelpoisuus; se voi erityisesti hankkia ja luovuttaa irtainta ja kiinteää omaisuutta sekä esiintyä kantajana tai vastaajana oikeudenkäynneissä. Jollei tämän sopimuksen tai yhteisyrityksen perussääntöjen määräyksistä muuta johdu, jokaiseen yhteisyritykseen sovelletaan teollisiin tai kaupallisiin yrityksiin sovellettavia sääntöjä; perussäännöissä voidaan niiden asemesta viitata jäsenvaltioiden kansallisiin säännöksiin. Jollei toimivaltaa ole tällä sopimuksella annettu yhteisön tuomioistuimelle, yhteisyrityksiä koskevat riidat ratkaistaan toimivaltaisissa kansallisissa tuomioistuimissa.

50 artikla

Yhteisyritysten perussääntöjä voidaan tarvittaessa muuttaa niissä määrättyjen erityismääräysten mukaisesti. Muutokset eivät kuitenkaan tule voimaan ennen kuin neuvosto on 47 artiklassa määrättyin edellytyksin hyväksynyt ne komission ehdotuksesta.

51 artikla

Komissio huolehtii yhteisyritysten perustamista koskevien neuvoston päätösten toteuttamisesta, kunnes yhteisyritysten toiminnasta vastaavat toimielimet on perustettu.

VI LUKU

HANKINTA

52 artikla

1. Malmien, lähtöaineiden ja erityisten halkeamiskelpoisten aineiden hankinnasta huolehditaan tämän luvun määräysten mukaisesti noudattaen periaatetta, jonka mukaan hankintalähteille on yhtäläinen pääsy, ja yhteistä hankintapolitiikkaa harjoittamalla.

2. Tätä varten ja tässä luvussa määrättyin edellytyksin:

- a. kielletään kaikki sellaiset menettelyt, joiden tavoitteena on varmistaa tietyille käyttäjille etuoikeutettu asema;
perustetaan hankintakeskus, jolla on optio-oikeus kaikkiin jäsenvaltioiden alueella tuotettuihin malmeihin, lähtöaineisiin ja erityisiin halkeamiskelpoisiin aineisiin sekä
- b. yksinoikeus yhteisön alueelta tai ulkopuolelta tulevia malmeja, lähtöaineita ja erityisiä halkeamiskelpoisia aineita koskevien hankintasopimusten tekemiseen.

Hankintakeskus ei saa hankintojen käyttötarkoituksen perusteella syrjiä ketään käyttäjää, ellei suunniteltu käyttö ole laitonta tai ristiriidassa yhteisön ulkopuolisten toimittajien kyseiseen toimitukseen soveltamien ehtojen kanssa.

I jakso

Hankintakeskus

53 artikla

Hankintakeskus toimii komission valvonnassa ja komissio vahvistaa hankintakeskuksen toiminnan suuntaviivat, komissiolla on veto-oikeus hankintakeskuksen päätöksiin ja komissio nimittää sen pääjohtajan ja varapääjohtajan. Osapuolet, joita asia koskee, voivat saattaa minkä tahansa suoran tai epäsuoran toimen, jonka hankintakeskus on tehnyt käyttäessään optio-oikeuttaan tai yksinoikeuttaan tehdä hankintasopimuksia, komission käsiteltäväksi, joka tekee asiasta päätöksen yhden kuukauden määräajassa.

54 artikla

Hankintakeskus on oikeushenkilö ja sillä on taloudellinen itsemääräämisoikeus. Neuvosto antaa määränemmistöllä komission ehdotuksesta hankintakeskuksen perussäännön. Perussääntöä voidaan muuttaa edellä mainitun menettelyn mukaisesti. Perussäännössä vahvistetaan hankintakeskuksen pääoma ja yksityiskohtaiset säännöt pääoman merkitsemisestä. Osake-enemmistön on aina kuuluttava yhteisölle ja jäsenvaltioille. Pääoman jakautumisesta jäsenvaltiot päättävät yhteisellä sopimuksella. Perussäännössä vahvistetaan yksityiskohtaiset säännöt hankintakeskuksen kaupallisesta johtamisesta. Perussäännössä voidaan hankintakeskuksen toiminnasta aiheutuvien menojen kattamiseksi määrätä maksuja liiketoimista.

55 artikla

Jäsenvaltiot antavat tai huolehtivat siitä, että hankintakeskukselle annetaan, kaikki tiedot, jotka ovat tarpeen sen harjoittaessa optio-oikeuttaan tai yksinoikeuttaan tehdä hankintasopimuksia.

56 artikla

Jäsenvaltiot takaavat hankintakeskukselle toimintavapauden alueellaan. Jäsenvaltiot voivat perustaa yhden tai useampia toimielimiä, joilla on valtuudet edustaa niiden lainkäyttövaltaan kuuluvien Euroopan ulkopuolisten alueiden tuottajia ja käyttäjiä yhteyksissä hankintakeskuksen kanssa.

II jakso

Yhteisön alueelta tulevat malmit, lähtöaineet ja erityiset halkeamiskelpoiset aineet

57 artikla

1. Hankintakeskuksen optio-oikeuteen kuuluu:

- a. saada käyttö- ja kulutusoikeus niihin aineisiin, joihin yhteisöllä on VIII luvun määräysten nojalla omistusoikeus;
- b. saada omistusoikeus kaikissa muissa tapauksissa.

2. Hankintakeskus käyttää optio-oikeuttaan tekemällä sopimuksia malmien, lähtöaineiden ja erityisten halkeamiskelpoisten aineiden tuottajien kanssa. Jollei 58, 62 ja 63 artiklasta muuta johdu, jokaisen tuottajan on tarjottava jäsenvaltioiden alueella tuottamia malmia, lähtöaineita tai erityisiä halkeamiskelpoisia aineita hankintakeskukselle ennen niiden käyttöä, siirtämistä tai varastointia.

58 artikla

Jos saman tuottajan toiminta käsittää useita tuotantovaiheita malmin louhimisen ja metallin tuottamisen välillä, tuottaja on velvollinen tarjoamaan tuotetta hankintakeskukselle vain itse valitsemansa tuotantovaiheen osalta. Sama koskee kahta tai useampaa keskenään sidoksissa olevaa yritystä, jos sidossuhteesta on asianmukaisesti annettu tieto komissiolle ja sen kanssa on neuvoteltu 43 ja 44 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti.

59 artikla

Jos hankintakeskus ei käytä optio-oikeuttaan kaikkeen tai osaan tuottajan tuotannosta, tuottaja

- a. voi muuntaa malmeja, lähtöaineita tai erityisiä halkeamiskelpoisia aineita joko itse tai alihankintana, jos hän tarjoaa näin muunnettua tuotetta hankintakeskukselle;
saa komission päätöksellä luvan saattaa näin vapautunut tuotanto yhteisön ulkopuolisille markkinoille edellyttäen, että tuottaja ei sovelle ehtoja, jotka olisivat edullisempia kuin
- b. hankintakeskukselle aiemmin tehdystä tarjouksesta. Erityisiä halkeamiskelpoisia aineita saa kuitenkin viedä ainoastaan hankintakeskuksen välityksellä 62 artiklan määräysten mukaisesti.

Komissio ei saa antaa lupaa, jos edellä tarkoitettujen toimitusten saajat eivät anna kaikkia takeita siitä, että yhteisön yleiset edut turvataan tai jos sopimusehdot ja -lausekkeet ovat ristiriidassa tämän sopimuksen tavoitteiden kanssa.

60 artikla

Mahdollisten käyttäjien on määräajoin ilmoitettava hankintakeskukselle hankintatarpeensa eritellen tuotteiden määrät, fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet, alkuperäpaikka, käyttötarkoitus, toimitusajat ja hintaehdot, joita ne toivovat hankintasopimuksen ehdoiksi ja lausekkeiksi. Tuottajien on samalla tavoin ilmoitettava hankintakeskukselle tarjoukset, joita ne voivat tehdä ja joista käy ilmi kaikki yksityiskohtaiset tiedot ja erityisesti sopimuksen voimassaolo, jotka ovat tarpeen niiden tuotanto-ohjelmien laatimista varten. Näiden sopimusten voimassaoloaika saa ainoastaan komission luvalla olla pidempi kuin kymmenen vuotta. Hankintakeskus ilmoittaa tarjoukset ja saamiensa kyselyjen määrät kaikille mahdollisille käyttäjille ja pyytää niitä tekemään tilauksensa määräajassa. Saatuaan kaikki tilaukset hankintakeskus ilmoittaa ehdot, joilla se voi ne täyttää. Jos hankintakeskus ei pysty täysin täyttämään kaikkia tilauksia, se jakaa hankinnat suhteessa kuhunkin tarjoukseen liittyvien tilausten kesken, jollei 68 ja 69 artiklasta muuta johdu. Hankintakeskuksen säännöissä, jotka komissio hyväksyy, vahvistetaan yksityiskohtaiset säännöt kysynnän ja tarjonnan kohtaamisesta.

61 artikla

Hankintakeskuksen velvollisuutena on täyttää kaikki tilaukset, jollei niiden toteuttamiselle ole oikeudellisia tai asiallisia esteitä. Hankintakeskus voi 52 artiklan määräyksiä noudattaen pyytää käyttäjiä suorittamaan tarvittavat ennakkomaksut sopimusten tekemisen yhteydessä joko vakuudeksi tai helpottaakseen omia tilauksen toteuttamiselle tarpeellisia pitkän aikavälin sitoumuksiaan tuottajille.

62 artikla

1. Hankintakeskus käyttää jäsenvaltioiden alueella tuotettuja erityisiä halkeamiskelpoisia aineita koskevaa optio-oikeutta:

- a. täyttääkseen käyttäjien kysynnän yhteisön alueella 60 artiklassa määrätyin edellytyksin;
- b. varastoidakseen itse tällaisia aineita; tai
- c. viedäkseen tällaisia aineita komission 59 artiklan b kohdan toisen alakohdan määräysten mukaisella luvalla.

2. Noudattaen kuitenkin edelleen VII luvun määräyksiä nämä aineet ja niiden hyödyntämiskelpoiset jäännökset on jätettävä tuottajalle:

- a. varastoitavaksi hankintakeskuksen luvalla;
- b. käytettäväksi ainoastaan tuottajan omien tarpeiden puitteissa; tai
annettavaksi yhteisön alueella sijaitsevien yritysten käyttöön näiden omien tarpeiden rajoissa, jos näillä yrityksillä on suorat yhteydet tuottajaan komissiolle ajoissa tiedoksi annetun
- c. ohjelman toteuttamista varten ja jos näiden yhteyksien tavoitteena tai tuloksena ei ole tuotannon, teknisen kehityksen tai investointien rajoittaminen tai erojen epäasianmukainen luominen käyttäjien välillä yhteisössä.

3. Jäsenvaltioiden alueella tuotettuihin erityisiin halkeamiskelpoisiin aineisiin, joihin hankintakeskus ei ole käyttänyt optio-oikeuttaan, sovelletaan 89 artiklan 1 kohdan a alakohdan määräyksiä.

63 artikla

Yhteisyritysten tuottamat malmit, lähtöaineet ja erityiset halkeamiskelpoiset aineet on jaettava käyttäjille säädöksiin tai sopimuksiin perustuvien, näitä yhteisyrityksiä koskevien sääntöjen mukaisesti.

III jakso

Yhteisön ulkopuolelta tulevat malmit, lähtöaineet ja erityiset halkeamiskelpoiset aineet

64 artikla

Tässä sopimuksessa määrättyjä poikkeuksia lukuun ottamatta hankintakeskuksella on yksinoikeus tehdä sopimuksia, joiden päätarkoituksena on hankkia yhteisön ulkopuolelta tulevia malmeja, lähtöaineita ja erityisiä halkeamiskelpoisia aineita; hankintakeskus toimii yhteisön ja kolmannen maan välillä tehdyn sopimuksen puitteissa.

65 artikla

Mitä 60 artiklassa määrätään, sovelletaan yhteisön ulkopuolelta tulevia malmeja, lähtöaineita tai erityisiä halkeamiskelpoisia aineita koskeviin käyttäjien esittämiin tiedusteluihin sekä hankintakeskuksen ja käyttäjien välisiin näitä aineita koskeviin hankintasopimuksiin. Hankintakeskus voi kuitenkin päättää hankintojen maantieteellisestä alkuperästä, edellyttäen että se varmistaa käyttäjälle vähintään yhtä edulliset ehdot kuin tilauksessa mainitut.

66 artikla

Jos komissio toteaa asianomaisten käyttäjien pyynnöstä, että hankintakeskus ei pysty kohtuullisessa määräajassa täyttämään hankintoja koskevaa koko tilausta tai osaa siitä tai pystyy täyttämään sen ainoastaan kohtuuttomaan hintaan, käyttäjillä on oikeus tehdä yhteisön ulkopuolelta tulevista toimituksista sopimukset suoraan, jos ne vastaavat olennaisilta osiltaan tilauksessa ilmaistuja vaatimuksia. Oikeus annetaan yhdeksi vuodeksi ja se on uudistettavissa, jos sen antamisen perusteena olleet olosuhteet jatkuvat edelleen. Tässä artiklassa määrättyä oikeutta käyttävien käyttäjien on annettava komissiolle tiedoksi suunnitellut, suoraan tehtäväksi aiotut sopimukset. Komissio voi yhden kuukauden määräajassa vastustaa tällaisten sopimusten tekemistä, jos ne ovat ristiriidassa tämän sopimuksen tavoitteiden kanssa.

IV jakso

Hinnat

67 artikla

Tässä sopimuksessa määrättyjä poikkeuksia lukuun ottamatta hinnat määräytyvät 60 artiklan määräysten mukaisen kysynnän ja tarjonnan kohtaamisen perusteella; jäsenvaltiot eivät saa antaa tämän kanssa ristiriidassa olevia kansallisia määräyksiä.

68 artikla

Sellainen hinnoittelumenettely on kiellettyä, jonka tarkoituksena on varmistaa tietyille käyttäjille etuoikeutettu asema vastoin yhtäläisen hankintalähteille pääsyn periaatetta, joka seuraa tämän luvun määräyksistä. Jos hankintakeskus toteaa tällaista menettelyä käytettävän, se ilmoittaa komissiolle siitä. Jos komissio pitää hankintakeskuksen toteamusta perusteltuna, se vahvistaa riidanalaisia tarjouksia koskevat hinnat tasolle, joka on yhtäläisen hankintalähteille pääsyn periaatteen mukainen.

69 artikla

Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta vahvistaa hinnat. Jos hankintakeskus 60 artiklan nojalla määrää ehdot, joilla tilaukset voidaan täyttää, se voi ehdottaa tilauksen tehneille käyttäjille hintojen tasaamista.

V jakso

Hankintapolitiikkaa koskevat määräykset

70 artikla

Komissio voi yhteisön talousarvion rajoissa ja komission itse määräämin ehdoin antaa taloudellista tukea malminetsintätoimintaan jäsenvaltioiden alueella. Komissio voi antaa jäsenvaltioille suosituksia malminetsinnän ja mineraaliesiintymien hyödyntämisen kehittämiseksi. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle vuosittain kertomus malminetsinnän ja tuotannon kehityksestä, todennäköisistä varoista sekä niiden alueella kaivostoimintaan tehdyistä tai suunnitelluista investoinneista. Nämä kertomukset toimitetaan neuvostolle komission lausunnon kanssa, joka käsittää selvityksen siitä, mitä toimenpiteitä jäsenvaltiot ovat toteuttaneet edellä olevan kohdan nojalla niille annettujen suositusten johdosta. Jos neuvosto komission saatettua asian neuvoston käsiteltäväksi määräenemmistöllä toteaa toimenpiteet malminetsinnän ja mineraaliesiintymien hyödyntämisen lisäämiseksi jatkuvasti selvästi riittämättömiksi, vaikka louhintamahdollisuudet

näyttävät pitkällä tähtäimellä taloudellisesti perustelluilta, asianomaisen jäsenvaltion katsotaan luopuneen sekä omasta että kansalaistensa oikeudesta yhtäläiseen pääsyyn muihin yhteisön malmineraalivaroihin, kunnes se on korjannut tilanteen.

71 artikla

Komissio antaa jäsenvaltioille tarvittavat suositukset verotuksen ja kaivostoiminnan säännöksistä.

72 artikla

Hankintakeskus voi koota yhteisössä tai yhteisön ulkopuolella saatavilla olevista määristä kaupallisia varastoja, jotka ovat tarpeen helpottamaan yhteisön hankintoja tai jatkuvia toimituksia. Komissio voi tarvittaessa päättää varmuusvarastojen kokoamisesta. Neuvosto hyväksyy määräenemmistöllä komission ehdotuksesta yksityiskohtaiset säännöt näiden varastojen rahoituksesta.

VI jakso

Erinäisiä määräyksiä

73 artikla

Jos yhtäältä jäsenvaltion, henkilön tai yrityksen ja toisaalta kolmannen maan, kansainvälisen järjestön tai kolmannen maan kansalaisen välinen sopimus edellyttää myös hankintakeskuksen toimivaltaan kuuluvien tuotteiden toimituksia, tämän sopimuksen tekemiseen tai uudistamiseen vaaditaan näiden tuotteiden toimituksen osalta komission ennalta antama suostumus.

74 artikla

Komissio voi antaa luvan olla soveltamatta tämän luvun määräyksiä sellaisten malmien, lähtöaineiden ja erityisten halkeamiskelpoisten aineiden pienten määrien siirtoon, tuontiin tai vientiin, joita tavallisesti käytetään tutkimukseen. Tämän artiklan nojalla tehdyistä siirroista tai toteutuneesta tuonnista tai viennistä on ilmoitettava hankintakeskukselle.

75 artikla

Tämän luvun määräyksiä ei sovelleta malmien, lähtöaineiden tai erityisten halkeamiskelpoisten aineiden käsittelyä, muuntamista ja muokkaamista koskeviin sopimuksiin, jotka on tehty

- a. useiden henkilöiden tai yritysten kesken, jos käsitellyt, muunnetut tai muokatut aineet palautetaan henkilölle tai yritykselle, jolta ne ovat peräisin;
- b. henkilön tai yrityksen ja kansainvälisen järjestön tai kolmannen maan kansalaisen kesken, jos aineet käsitellään, muunnetaan tai muokataan yhteisön ulkopuolella ja palautetaan sen jälkeen henkilölle tai yritykselle, jolta ne ovat peräisin; tai
- c. henkilön tai yrityksen ja kansainvälisen järjestön tai kolmannen maan kansalaisen kesken, jos aineet käsitellään, muunnetaan tai muokataan yhteisössä ja palautetaan sen jälkeen joko järjestölle tai kansalaiselle, jolta ne ovat peräisin tai muulle tämän järjestön tai kansalaisen nimeämälle vastaanottajalle yhteisön ulkopuolella.

Asianomaisten henkilöiden tai yritysten on kuitenkin ilmoitettava hankintakeskukselle tällaisista sopimuksista, ja heti kun sopimus on allekirjoitettu, siirrettävien aineiden määrät. Komissio voi estää b alakohdassa tarkoitetut hankkeet, jos se katsoo, että jalostuksen tai muokkaamisen turvallista ja tehokasta toteuttamista ilman yhteisön tappioksi koituvia ainehäviviöitä ei voida taata. Kaikkiin näissä sopimuksissa tarkoitettuihin aineisiin sovelletaan jäsenvaltioiden alueella VII luvussa määrättyjä valvontatoimenpiteitä. Jäljempänä olevia VIII luvun määräyksiä ei kuitenkaan sovelleta c alakohdassa tarkoitetuissa sopimuksissa tarkoitettuihin erityisiin halkeamiskelpoisiin aineisiin.

76 artikla

Jäsenvaltion tai komission aloitteesta neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan muuttaa tämän luvun määräyksiä, erityisesti siinä tapauksessa, että ennalta arvaamattomat olosuhteet aiheuttavat yleisen pulan. Komission on tutkittava kaikki tällaiset jäsenvaltioiden pyynnöt. Neuvosto voi seitsemän vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta vahvistaa nämä määräykset kokonaisuudessaan. Jos määräyksiä ei vahvisteta, tässä luvussa määrättyjä asioita koskevat uudet määräykset annetaan edellisessä kohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

VII LUKU

TURVAVALVONTA

77 artikla

Komission on tässä luvussa määrätyn edellytyksin varmistuttava siitä, että jäsenvaltioiden alueella:

- a. malmeja, lähtöaineita ja erityisiä halkeamiskelpoisia aineita ei käytetä muuhun kuin käyttäjän ilmoittamaan tarkoitukseen;
noudatetaan yhteisön ja kolmannen maan tai yhteisön ja kansainvälisen järjestön tekemissä
- b. sopimuksissa annettuja määräyksiä hankinnoista ja turvavalvontaa koskevista erityisistä velvoitteista.

78 artikla

Jokaisen, joka perustaa tai käyttää laitoksia lähtöaineiden tai erityisten halkeamiskelpoisten aineiden tuottamista, erottamista tai muuta käyttöä varten tai säteilytettyjen ydinpoltoaineiden käsittelyä varten, on ilmoitettava komissiolle laitoksen tekniset perustiedot siinä määrin kuin niiden tunteminen on tarpeen 77 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden toteuttamisen kannalta. Komission on hyväksyttävä menetelmät, joita käytetään säteilytettyjen aineiden kemialliseen käsittelyyn, siinä määrin kuin se on tarpeen 77 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden toteuttamisen kannalta.

79 artikla

Komissio vaatii pidettäväksi ja esitettäväksi toimintaa koskevia asiakirjoja, jotta käytetystä ja tuotetusta malmista, lähtöaineesta ja erityisestä halkeamiskelpoisesta aineesta voidaan pitää kirjanpitoa. Sama koskee lähtöaineiden ja erityisten halkeamiskelpoisten aineiden kuljetuksia. Ne, joita asia koskee, ilmoittavat asianomaisten jäsenvaltion viranomaisille kaikista 78 artiklan ja tämän artiklan ensimmäisen kohdan mukaisista tiedoksiannoista komissiolle. Tämän artiklan

ensimmäisessä kohdassa tarkoitettujen velvoitteiden laatu ja laajuus määritetään komission laatimassa ja neuvoston hyväksymässä asetuksessa.

80 artikla

Komissio voi vaatia, että kaikki ylimääräiset sivutuotteena saadut tai tuotetut erityiset halkeamiskelpoiset aineet, joita ei parhaillaan käytetä tai jotka eivät ole käyttövalmiina, varastoidaan hankintakeskuksen varastoihin tai muihin varastoihin, joita komissio valvoo tai voi valvoa. Näin varastoidut erityiset halkeamiskelpoiset aineet on asianomaisten pyynnöstä palautettava heille viipymättä.

81 artikla

Komissio voi lähettää tarkastajia jokaisen jäsenvaltion alueelle. Sen on ennen tarkastajan ensimmäistä tehtävää jäsenvaltion alueella neuvoteltava jokaisen asianomaisen jäsenvaltion kanssa; nämä neuvottelut kattavat myös kaikki myöhemmät tämän tarkastajan tehtävät. Tarkastajat pääsevät valtuuskirjansa esittämällä milloin tahansa kaikkiin paikkoihin ja tietoihin sekä niiden henkilöiden luokse, jotka ammattinsa vuoksi ovat tekemisissä niiden aineiden, laitteiden tai laitosten kanssa, joiden valvonnasta määrätään tässä luvussa, siinä määrin kuin se on tarpeen malmien, lähtöaineiden ja erityisten halkeamiskelpoisten aineiden valvonnan kannalta ja 77 artiklan määräysten noudattamisen varmistamiseksi. Jos asianomainen jäsenvaltio sitä pyytää, komission nimeämien tarkastajien seurassa voi olla tämän jäsenvaltion viranomaisten edustajia, jollei se viivästyä tai muuten hankaloita tarkastajien työtä. Jos valvonnan suorittamista vastustetaan, komissio pyytää yhteisön tuomioistuimen presidentiltä valtuuksia valvonnan suorittamiseksi pakkokeinoin. Yhteisön tuomioistuimen presidentti päättää asiasta kolmen päivän määräajassa. Jos viivästymisestä aiheutuu vaaraa, komissio voi itse päätöksellään antaa kirjallisen määräyksen valvonnan suorittamisesta. Määräys on viipymättä toimitettava yhteisön tuomioistuimen presidentille jälkikäteen tapahtuvaa hyväksymistä varten. Asianomaisen valtion viranomaiset varmistavat luvan tai päätöksen antamisen jälkeen, että tarkastajat pääsevät niissä mainittuihin paikkoihin.

82 artikla

Tarkastajat ottaa palvelukseen komissio. Heidän tehtävänä on pyytää esitettäväksi ja todentaa 79 artiklassa tarkoitettu kirjanpito. He antavat komissiolle kertomuksen jokaisesta rikkomuksesta. Komissio voi antaa direktiivin, jossa asianomaista jäsenvaltiota kehoitetaan toteuttamaan komission asettamassa määräajassa tarvittavat toimenpiteet havaitun rikkomuksen lopettamiseksi; komissio ilmoittaa tästä neuvostolle. Jos jäsenvaltio ei noudata komission direktiiviä määräajassa, komissio tai jokainen asianomainen jäsenvaltio voi 141 ja 142 artiklasta poiketen saattaa asian yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi.

83 artikla

1. Komissio voi määrätä seuraamuksia henkilöille tai yrityksille, jotka jättävät noudattamatta niille tässä luvussa määrättyjä velvoitteita.

Nämä seuraamukset ovat, lueteltuna niiden ankaruuden mukaan:

- a. varoitus;
- b. tiettyjen etuuksien kuten taloudellisen tai teknisen avun peruuttaminen;

- c. yrityksen asettaminen komission ja sen valtion, jonka lainkäyttövaltaan yritys kuuluu, yhteisellä sopimuksella nimeämän henkilön tai henkilöiden hallintaan enintään neljäksi kuukaudeksi; tai
- d. lähtöaineiden tai erityisten halkeamiskelpoisten aineiden täydellinen tai osittainen poisottaminen.

2. Ensimmäisen kohdan täytäntöönpanemiseksi tehdyt komission päätökset aineiden luovuttamisesta ovat täytäntöönpanokelpoisia. Ne voidaan jäsenvaltioiden alueella panna täytäntöön 164 artiklan määräysten mukaan. Poiketen siitä, mitä 157 artiklassa määrätään kanteilla, jotka on yhteisön tuomioistuimessa nostettu komission päätöksistä, joissa määrätään edellisessä kohdassa tarkoitettu seuraamus, on lykkäävä vaikutus. Yhteisön tuomioistuin voi kuitenkin komission tai asianomaisen jäsenvaltion pyynnöstä määrätä, että päätös pannaan täytäntöön välittömästi. Loukattujen etujen suojaaminen on taattava sopivin oikeussuojakeinoin. 3. Komissio voi antaa jäsenvaltioille suosituksia laeista, asetuksista tai hallinnollisista määräyksistä, joilla niiden alueilla varmistetaan tämän luvun mukaisten velvoitteiden noudattaminen. 4. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että seuraamukset pannaan täytäntöön ja että tarvittaessa rikkomusten aiheuttajat poistavat vahingon.

84 artikla

Valvonnassa ei saa harjoittaa syrjintää malmien, lähtöaineiden ja erityisten halkeamiskelpoisten aineiden käyttötarkoituksen perusteella. Valvonnan soveltamisala, sitä koskevat yksityiskohtaiset säännöt ja valvonnasta vastuussa olevien toimielimien valtuudet rajoitetaan siihen, mikä on tarpeen tässä luvussa vahvistettujen tavoitteiden toteuttamiseksi. Valvontaa ei saa ulottaa maanpuolustuksen tarpeisiin tarkoitettuihin aineisiin, jotka valmistetaan erityisesti sitä varten, eikä aineisiin, jotka valmistuksen jälkeen operaatiosuunnitelman mukaan sijoitetaan tai varastoidaan sotilaalliseen laitokseen.

85 artikla

Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan muuttaa jäsenvaltion tai komission aloitteesta tässä luvussa määrättyjä valvontaa koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä, jos se on uusien olosuhteiden vuoksi tarpeen. Komission on tutkittava jokainen tällainen jäsenvaltion pyyntö.

VIII LUKU

OMISTUSOIKEUS

86 artikla

Erityiset halkeamiskelpoiset aineet ovat yhteisön omaisuutta. Yhteisön omistusoikeus käsittää kaikki erityiset halkeamiskelpoiset aineet, jotka jäsenvaltio, henkilö tai yritys on tuottanut tai tuonut maahan ja joihin sovelletaan 7 luvussa määrättyä turvalvontaa.

87 artikla

Jäsenvaltioilla, henkilöillä tai yrityksillä on rajoittamaton oikeus käyttää ja kuluttaa asianmukaisesti haltuunsa saamiaan erityisiä halkeamiskelpoisia aineita, jos tästä sopimuksesta johtuvia velvoitteita

noudatetaan erityisesti turvavalvonnan, hankintakeskuksen optio-oikeuden ja terveyden suojelun osalta.

88 artikla

Hankintakeskus pitää yhteisön nimissä erityistä tiliä, nimellä ”Erityisten halkeamiskelpoisten aineiden rahoitustili”.

89 artikla

1. Erityisten halkeamiskelpoisten aineiden rahoitustilillä:

jäsenvaltion, henkilön tai yrityksen haltuun jätetyn tai käyttöön annetun erityisen

a. halkeamiskelpoisen aineen arvo kirjataan yhteisön varoiksi ja jäsenvaltion, henkilön tai yrityksen veloiksi;

jäsenvaltion, henkilön tai yrityksen tuottaman tai maahantuoman ja yhteisön omaisuudeksi tulevan erityisen halkeamiskelpoisen aineen arvo kirjataan yhteisön veloiksi ja jäsenvaltion,

b. henkilön tai yrityksen varoiksi. Samanlainen kirjaus tehdään, kun jäsenvaltio, henkilö tai yritys palauttaa yhteisölle erityistä halkeamiskelpoista ainetta, joka on aikaisemmin jätetty tällaisen valtion, henkilön tai yrityksen haltuun tai annettu sen käyttöön.

2. Erityisten halkeamiskelpoisten aineiden määriin vaikuttavat arvon vaihtelut kirjataan tileillä niin, että siitä ei aiheudu yhteisölle tappiota eikä voittoa. Tappiot tai voitot tapahtuvat aineen haltijan lukuun.3. Edellä tarkoitetuista toimista johtuva jäännös lankeaa välittömästi maksettavaksi velkojan pyynnöstä.4. Tämän luvun määräyksiä sovellettaessa hankintakeskusta pidetään yrityksenä sen omaan lukuun tekemien toimien osalta.

90 artikla

Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan muuttaa jäsenvaltion tai komission aloitteesta tässä luvussa määrättyjä omistusoikeutta koskevia määräyksiä, jos se on uusien olosuhteiden vuoksi tarpeen. Komission on tutkittava jokainen tällainen jäsenvaltion pyyntö.

91 artikla

Omistusoikeus tavaroihin, aineisiin ja omaisuuteen, jotka eivät kuulu tämän luvun nojalla yhteisön omistusoikeuden piiriin, määräytyy jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön mukaan.

IX LUKU

YDINALAN YHTEISMARKKINAT

92 artikla

Tämän luvun määräyksiä sovelletaan tämän sopimuksen liitteessä IV olevissa luetteloissa määrättyihin tavaroihin ja tuotteisiin. Neuvosto voi komission ehdotuksesta muuttaa luetteloita komission tai jäsenvaltion aloitteesta.

93 artikla

Jäsenvaltiot poistavat yhden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta väliltään kaikki vienti- ja tuontitullit ja vaikutukseltaan vastaavat maksut sekä kaikki vientiä ja tuontia koskevat määrälliset rajoitukset:

- a. A1 ja A2 luettelossa mainittujen tuotteiden osalta;
- b. B luettelossa mainittujen tuotteiden osalta, jos niihin sovelletaan yhteistä tullitariffia ja jos niitä seuraa komission antama todistus siitä, että ne on tarkoitettu ydinteknisiin tarkoituksiin.

Jäsenvaltion toimivaltaan kuuluvilla Euroopan ulkopuolella sijaitsevilla alueilla voidaan kuitenkin jatkaa puhtaasti fiskaalisten vienti- ja tuontitullien kantamista. Tullien ja maksujen määrä ja niitä koskevat säännökset eivät saa aiheuttaa syrjintää tämän valtion ja muiden jäsenvaltioiden välillä.

94 artikla

Jäsenvaltiot toteuttavat yhteisen tullitariffin seuraavin edellytyksin:

- a. A1 luettelossa mainittujen tuotteiden osalta yhteinen tullitariffi vahvistetaan tammikuun 1 päivänä 1957 alhaisinta tullia soveltavan jäsenvaltion mukaan;
- b. A2 luettelossa mainittujen tuotteiden osalta komissio toteuttaa aiheelliset toimenpiteet näitä tuotteita koskevien neuvottelujen aloittamiseksi jäsenvaltioiden välillä kolmen kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta. Jos joidenkin tuotteiden osalta ei päästä sopimukseen ensimmäisen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta, neuvosto vahvistaa sovellettavat yhteiset tullitariffit määräenemmistöllä komission ehdotuksesta;
- c. yhteistä tullitariffia sovelletaan luetteloissa A1 ja A2 mainittuihin tuotteisiin yhden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta.

95 artikla

Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta päättää yhteisen tullitariffin tullien soveltamisesta niihin B luettelossa esitettyihin tuotteisiin, joiden osalta aiempi soveltaminen on omiaan myötävaikuttamaan ydinenergian kehitykseen yhteisössä.

96 artikla

Jäsenvaltiot poistavat kaikki kansalaisuuteen perustuvat rajoitukset, jotka koskevat jäsenvaltion kansalaisen oikeutta päästä ydinalan ammatilliseen työhön, jollei yleiseen järjestykseen, yleiseen turvallisuuteen tai kansanterveyteen perustuvien tarpeiden vuoksi määrätyistä rajoituksista muuta johdu. Kuultuaan edustajakokousta neuvosto voi komission ehdotuksesta, joka pyytää ennalta talous- ja sosiaalikomitean lausunnon, määräenemmistöllä antaa direktiivit tämän artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä.

97 artikla

Kansalaisuuteen perustuvia rajoituksia ei saa soveltaa jäsenvaltion lainkäyttövallan alaisiin luonnollisiin taikka yksityisoikeudellisiin tai julkisoikeudellisiin oikeushenkilöihin, jotka haluavat osallistua tieteellisten tai teollisten ydinlaitosten rakentamiseen yhteisön alueella.

98 artikla

Jäsenvaltiot toteuttavat tarvittavat toimenpiteet helpottaakseen vakuutus sopimusten tekemistä atomiriskien varalta. Kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta neuvosto Euroopan parlamenttia kuultuaan komission ehdotuksesta, joka pyytää ennalta talous- ja sosiaalikomitean lausunnon, määräenemmistöllä antaa direktiivit tämän artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä.

99 artikla

Komissio voi antaa suosituksia helpottaakseen tämän sopimuksen liitteessä II luetellun tuotannon rahoitukseen tarkoitettuja pääomanliikkeitä.

100 artikla

Jokainen jäsenvaltio sitoutuu antamaan luvan suorittaa tavaroiden, palvelujen ja pääomien liikkeisiin sekä pääomien ja palkkojen siirtoon liittyviä maksuja sen maan valuuttana, jonka alueella velkojalla tai maksunsaajalla on asuinpaikka, siinä määrin kuin tavaroiden, palvelujen, pääomien ja henkilöiden liikkuvuutta jäsenvaltioiden välillä on vapautettu tämän sopimuksen nojalla.

X LUKU

ULKOSUHTEET

101 artikla

Yhteisö voi toimivaltansa rajoissa tehdä sopimuksia kolmannen maan, kansainvälisen järjestön tai kolmannen maan kansalaisen kanssa. Komissio neuvottelee sopimukset neuvoston direktiivien mukaisesti; neuvoston on hyväksyttävä komission tekemät sopimukset; neuvosto päättää hyväksymisestä määräenemmistöllä. Kuitenkin komissio yksin neuvottelee ja tekee sopimukset, joiden täytäntöönpaneminen ei edellytä neuvoston myötävaikutusta ja jotka voidaan toteuttaa asiaa koskevan talousarvion rajoissa; komission velvollisuutena on ilmoittaa niistä neuvostolle.

102 artikla

Sopimukset, jotka on tehty kolmannen maan, kansainvälisen järjestön tai kolmannen maan kansalaisen kanssa jo joissa yhteisön lisäksi on yksi tai useampi jäsenvaltio osapuolena, tulevat voimaan vasta kun kaikki jäsenvaltiot, joita asia koskee, ovat ilmoittaneet komissiolle, että sopimuksia sovelletaan kunkin jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

103 artikla

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tiedoksi ehdotuksensa sopimuksiksi kolmannen maan, kansainvälisen järjestön tai kolmannen maan kansalaisen kanssa siltä osin kuin ne koskevat tämän sopimuksen soveltamisalaa. Jos sopimusehdotus sisältää määräyksiä, jotka ovat esteenä tämän sopimuksen soveltamiselle, komissio antaa huomautuksensa asianomaiselle jäsenvaltiolle yhden kuukauden kuluessa siitä, kun se sai tiedon ehdotuksesta. Jäsenvaltio ei saa tehdä aikomaansa sopimusta ennen kuin se on ottanut huomioon komission huomautukset tai noudattanut yhteisön tuomioistuimen jäsenvaltion pyynnöstä kiireellisenä tekemää ratkaisua siitä, onko suunniteltu määräys tämän sopimuksen mukainen. Pyyntö voidaan esittää yhteisön tuomioistuimelle milloin tahansa sen jälkeen, kun jäsenvaltio on saanut komission huomautukset.

104 artikla

Henkilö tai yritys, joka tämän sopimuksen tultua voimaan tekee tai uudistaa sopimuksen kolmannen valtion, kansainvälisen järjestön tai kolmannen valtion kansalaisen kanssa, ei voi vedota tällaiseen sopimukseen välttääkseen tässä sopimuksessa sille määrättyjä velvoitteita. Jokaisen jäsenvaltion on toteutettava tarpeelliseksi katsomansa toimenpiteet, jotta ne voivat toimittaa komissiolle tiedoksi tiedot kaikista tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvista henkilön tai yrityksen ja kolmannen valtion, kansainvälisen järjestön tai kolmannen valtion kansalaisen välillä tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen tehdyistä sopimuksista, jos komissio sitä pyytää. Komissio voi pyytää näitä tietoja ainoastaan sen todentamiseksi, että sopimus ei sisällä määräyksiä, jotka ovat esteenä tämän sopimuksen soveltamiselle. Komission pyynnöstä yhteisön tuomioistuin päättää, ovatko edellä tarkoitetut sopimukset tämän sopimuksen määräysten mukaisia.

105 artikla

Jäsenvaltion, henkilön tai yrityksen ja kolmannen valtion, kansainvälisen järjestön tai kolmannen valtion kansalaisen välillä ennen tämän sopimuksen voimaantuloa tehdyn sopimuksen täytäntöönpanoa ei saa estää tämän sopimuksen määräyksien perusteella, jos sopimukset on annettu tiedoksi komissiolle viimeistään kolmenkymmenen päivän kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta. Henkilön tai yrityksen ja kolmannen valtion, kansainvälisen järjestön tai kolmannen valtion kansalaisen välillä tämän sopimuksen allekirjoittamisen ja sen voimaantulon välisenä aikana tehtyyn sopimukseen ei kuitenkaan saa vedota tämän sopimuksen määräysten noudattamatta jättämiseen, jos yhteisön tuomioistuimen komission pyynnöstä antaman lausunnon mukaan toinen sopimuspuolista on tehnyt sopimuksen tarkoituksenaan välttää tämän sopimuksen määräyksiä.

106 artikla

Jäsenvaltioiden, jotka ovat tehneet kolmansien valtioiden kanssa ennen tämän sopimuksen voimaantuloa sopimuksia yhteistyöstä ydinenergia-alalla, on ryhdyttävä yhdessä komission kanssa tarvittaviin neuvotteluihin näiden kolmansien valtioiden kanssa siitä, että näistä sopimuksista johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirrettäisiin, sikäli kuin se on mahdollista, yhteisön kannettavaksi. Näistä neuvotteluista johtuvan jokaisen uuden sopimuksen edellytyksenä on edellä tarkoitetun sopimuksen allekirjoittajavaltion tai -valtioiden suostumus ja se, että neuvosto sen määräenemmistöllä hyväksyy.

KOLMAS OSASTO

Institutionaaliset määräykset

I LUKU

YHTEISÖN TOIMIELIMET

I jakso

Euroopan parlamentti

107 artikla

Euroopan parlamentti, jossa on yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen edustajat, käyttää sille tällä perustamissopimuksella annettua toimivaltaa käsitellä asioita ja valvontavaltaa.

107 A artikla(*^3)

Euroopan parlamentti voi jäsentensä enemmistöllä pyytää komissiota tekemään sille aiheellisia ehdotuksia asioista, joissa se katsoo, että on valmisteltava yhteisön säädös tämän sopimuksen panemiseksi täytäntöön.

107 B artikla(*^3)

Rajoittamatta kuitenkaan tällä sopimuksella muille toimielimille tai laitoksille annettuja toimivaltuuksia, Euroopan parlamentti voi tehtäviään suorittaessaan, jos neljännes sen jäsenistä sitä pyytää, asettaa väliaikaisen tutkintavaliokunnan tutkimaan epäilyjä yhteisön oikeutta sovellettaessa tapahtuneesta rikkomuksesta tai epäkohdasta, niitä tapauksia lukuun ottamatta, joissa epäilyksenalaiset seikat ovat tutkittavina jossakin tuomioistuimessa ja oikeudenkäynti on vielä vireillä. Väliaikainen tutkintavaliokunta lakkaa, kun se antaa kertomuksensa. Yksityiskohtaiset säännöt tutkintaoikeuden käyttämisestä vahvistetaan Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission yhteisellä sopimuksella.

107 C artikla(*^3)

Kaikilla unionin kansalaisilla sekä niillä luonnollisilla henkilöillä ja oikeushenkilöillä, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa, on oikeus yksin taikka yhdessä toisten kansalaisten tai henkilöiden kanssa esittää Euroopan parlamentille vetoamus asiassa, joka kuuluu yhteisön toiminnan alaan ja koskee häntä välittömästi.

107 D artikla(*^3)

1. Euroopan parlamentti nimittää oikeusasiamiehen valtuuksin ottaa vastaan unionin kansalaisilta sekä niiltä luonnollisilta henkilöiltä tai oikeushenkilöiltä, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa, kanteluja yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa ilmenneistä epäkohdista, lukuun ottamatta yhteisön tuomioistuimen ja yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöeliminä. Tehtävänsä mukaisesti oikeusasiamies suorittaa tutkimukset, joita hän pitää perusteltuina, omasta aloitteestaan taikka hänelle suoraan tai Euroopan parlamentin jäsenen välityksellä toimitetun kantelun perusteella, niitä tapauksia lukuun ottamatta, joissa epäilyksenalaisia seikkoja käsitellään tai on käsitelty oikeudenkäynnissä. Jos oikeusasiamies toteaa epäkohdan, hän saattaa asian sen toimielimen käsiteltäväksi, jota asia koskee, ja tämä toimielin antaa lausuntonsa asiasta hänelle kolmen kuukauden määräajassa. Tämän jälkeen oikeusasiamies antaa asiasta kertomuksen Euroopan parlamentille ja asianomaiselle toimielimelle. Kantelun tekijälle annetaan tiedoksi näiden tutkimusten tulokset. Oikeusasiamies antaa Euroopan parlamentille vuosittain kertomuksen tutkimustensa tuloksista. 2. Oikeusasiamies nimitetään jokaisten Euroopan parlamentin vaalien jälkeen Euroopan parlamentin vaalikauden ajaksi. Sama henkilö voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi. Yhteisön tuomioistuin voi Euroopan parlamentin pyynnöstä erottaa oikeusasiamiehen, jos hän ei enää täytä niitä vaatimuksia, joita hänen tehtävänsä edellyttävät, tai jos hän on syyllistynyt vakavaan rikkomukseen. 3. Oikeusasiamies hoitaa tehtävänsä täysin riippumattomana. Tehtävänsä hoitaessaan hän ei pyydä eikä ota ohjeita miltään taholta. Oikeusasiamies ei saa toimikautensa aikana harjoittaa muuta palkallista tai palkatonta ammattitoimintaa. 4. Euroopan parlamentti vahvistaa komission lausunnon ja neuvoston

määräenemmistöllä antaman hyväksymisen saatuaan oikeusasiamiehen tehtävien hoitamista koskevan ohjesäännön ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevat yleiset ehdot.

108 artikla

(Artiklan 1 ja 2 kohta ovat rauenneet 17 päivänä heinäkuuta 1979 Euroopan parlamentin edustajien valitsemisesta vaaleilla annetun säädöksen 14 artiklan mukaisesti.)

[Katso mainitun säädöksen 1 artikla, joka kuuluu seuraavasti:

1. Yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen edustajat Euroopan parlamenttiin valitaan yleisillä, välittömällä vaaleilla.]

[Katso mainitun säädöksen 2 artikla, joka kuuluu seuraavasti:

2. Kustakin jäsenvaltiosta valittavien edustajien määrät ovat seuraavat:

Belgia	25
Tanska	16
Saksa	99
Kreikka	25
Espanja	64
Ranska	87
Irlanti	15
Italia	87
Luxemburg	6
Alankomaat	31
Itävalta	21
Portugali	25
Suomi	16
Ruotsi	22
Yhdistynyt kuningaskunta	87](*)

(*) Edustajien määrä sellaisena kuin se on vahvistettuna LA A/FIN/SE:n 11 artiklalla, siinä muodossa kuin se on tarkistettuna MP LA A/FIN/SE:n 5 artiklalla.

3. Euroopan parlamentti laatii esityksiä yleisten, välittömien vaalien toimittamisesta yhdenmukaista menettelyä noudattaen kaikissa jäsenvaltioissa(*^4).Neuvosto antaa yksimielisesti, saatuaan Euroopan parlamentin sen kaikkien jäsenten ehdottomalla enemmistöllä antaman puoltavan lausunnon, säännökset, joiden hyväksymistä se suosittaa jäsenvaltioille jäsenvaltioiden valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti(*^5).

109 artikla

Euroopan parlamentti pitää istunnon vuosittain. Se kokoontuu ilman erillistä kutsua maaliskuun toisena tiistaina(*^6)(*^7).Euroopan parlamentti voi kokoontua ylimääräiseen istuntoon jäsentensä enemmistön pyynnöstä taikka neuvoston tai komission pyynnöstä.

110 artikla

Euroopan parlamentti valitsee jäsentensä keskuudesta puhemiehensä ja työvaliokuntansa. Komission jäsenet saavat olla läsnä kaikissa kokouksissa, ja he saavat pyynnöstään käyttää puhevaltaa komission puolesta. Komissio vastaa suullisesti tai kirjallisesti Euroopan parlamentin tai sen jäsenten sille esittämiin kysymyksiin. Neuvosto käyttää puhevaltaa Euroopan parlamentissa siten kuin siitä neuvoston työjärjestyksessä määrätään.

111 artikla

Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, Euroopan parlamentti tekee ratkaisunsa annettujen äänten ehdottomalla enemmistöllä. Päätösvaltaisuudesta määrätään työjärjestyksessä.

112 artikla

Euroopan parlamentti vahvistaa työjärjestyksensä jäsentensä äänten enemmistöllä. Euroopan parlamentin asiakirjat julkaistaan siten kuin sen työjärjestyksessä määrätään.

113 artikla

Euroopan parlamentti käsittelee julkisessa istunnossa komission sille vuosittain antaman yleiskertomuksen.

114 artikla(*⁸)

Euroopan parlamentti käsittelee komission toimintaa koskevan epäluottamuslauseen aikaisintaan kolmen päivän kuluttua siitä, kun se on annettu edustajakokouksen käsiteltäväksi, ja päättää siitä avoimella äänestyksellä. Jos epäluottamuslausetta kannattaa kaksi kolmasosaa annetuista äänistä, jotka edustavat Euroopan parlamentin jäsenten enemmistöä, komission jäsenten on yhdessä jätettävä tehtävänsä. He jatkavat juoksevien asioiden hoitamista, kunnes uudet komission jäsenet on nimitetty 127 artiklan mukaisesti. Tässä tapauksessa uusiksi komission jäseniksi nimitettyjen toimikausi päättyy sinä päivänä, jona yhdessä tehtävänsä jättämään velvollisten komission jäsenten toimikausi olisi päättynyt.

II jakso

Neuvosto

115 artikla

Neuvosto käyttää toimivaltaansa ja päätösvaltaansa tässä sopimuksessa määrätyin edellytyksin. Se toteuttaa kaikki toimivaltaansa kuuluvat toimenpiteet sovittaakseen jäsenvaltioiden ja yhteisön toimet yhteen.

116 artikla(*⁹)

Neuvosto muodostuu jäsenvaltioiden ministeritason edustajista, joita on yksi kustakin jäsenvaltiosta ja joilla on jäsenvaltionsa hallitusta sitovat valtuudet. Kukin neuvoston jäsenvaltio huolehtii vuorollaan puheenjohtajan tehtävästä kuuden kuukauden ajan neuvoston yksimielisesti päättämässä järjestyksessä(*¹⁰).

117 artikla(*^9)

Puheenjohtaja kutsuu neuvoston koolle omasta aloitteestaan taikka neuvoston jäsenen tai komission pyynnöstä.

118 artikla

1. Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, neuvosto tekee ratkaisunsa jäsentensä enemmistöllä.
2. Kun neuvoston ratkaisun edellytyksenä on määräenemmistö, jäsenten äänet painotetaan seuraavasti:

Belgia	5
Tanska	3
Saksa	10
Kreikka	5
Espanja	8
Ranska	10
Irlanti	3
Italia	10
Luxemburg	2
Alankomaat	5
Itävalta	4
Portugali	5
Suomi	3
Ruotsi	4
Yhdistynyt kuningaskunta	10

Neuvoston ratkaisun edellytyksenä on vähintään:

- 62 ääntä, jos se tämän sopimuksen mukaan on tehtävä komission ehdotuksesta;
 - muissa tapauksissa 62 ääntä, jotka edustavat ainakin kymmentä asian puolesta äänestävää jäsentä(*^11).
3. Henkilökohtaisesti tai edustettuina läsnä olevien jäsenten pidättyminen äänestämästä ei estä neuvostoa tekemästä ratkaisua, jonka edellytyksenä on yksimielisyys.

119 artikla

Jos neuvoston säädös tämän sopimuksen mukaan annetaan komission ehdotuksesta, neuvosto saa vain yksimielisesti antaa säädöksen, joka merkitsee ehdotuksen muuttamista. Kunnes neuvosto on tehnyt ratkaisunsa, komissio voi muuttaa alkuperäistä ehdotustaan, erityisesti jos Euroopan parlamenttia on kuultu tästä ehdotuksesta.

120 artikla

Neuvoston jäsen voi äänestyksessä edustaa vain yhtä muuta jäsentä.

121 artikla(*¹²)

1. Komitea, joka muodostuu jäsenvaltioiden pysyvistä edustajista, huolehtii neuvoston työn valmistelusta sekä suorittaa neuvoston sille antamat toimeksiannot. 2. Neuvostoa avustaa pääsihteeristö, jota johtaa pääsihteeri. Neuvosto nimittää pääsihteerin yksimielisesti. Neuvosto päättää pääsihteeristön organisaatiosta. 3. Neuvosto vahvistaa työjärjestyksensä.

122 artikla

Neuvosto voi pyytää komissiolta tutkimuksia, joita se pitää yhteisten tavoitteiden toteuttamiseksi tarpeellisina, ja se voi pyytää komissiota tekemään sille aiheellisia ehdotuksia.

123 artikla(*¹³)

Neuvosto vahvistaa määräenemmistöllä komission puheenjohtajan ja jäsenten sekä yhteisön tuomioistuimen presidentin, tuomareiden, julkisasiamiesten ja kirjaajan palkat, heille maksettavat korvaukset sekä heidän eläkkeensä. Se vahvistaa samalla enemmistöllä myös palkkaa vastaavat korvaukset.

III jakso

Komissio

124 artikla

Turvataksaan ydinenergian kehityksen yhteisössä komissio:

- huolehtii siitä, että tämän sopimuksen määräyksiä sekä toimielinten sen nojalla antamia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan;
- antaa suosituksia ja lausuntoja asioista, joita tämä sopimus koskee, jos tässä sopimuksessa nimenomaisesti niin määrätään tai jos komissio pitää sitä tarpeellisena;
- käyttää itsenäistä päätösvaltaa ja osallistuu neuvoston ja Euroopan parlamentin päätöksentekoon tässä sopimuksessa määrättyllä tavalla;
- käyttää neuvoston sille siirtämää toimivaltaa neuvoston antamien sääntöjen täytäntöönpanoon.

125 artikla(*¹⁴)

Komissio julkaisee vuosittain viimeistään kuukautta ennen Euroopan parlamentin istunnon alkua yleiskertomuksen yhteisön toiminnasta.

126 artikla(*¹⁴)

1. Komissiossa on 20 jäsentä, jotka valitaan heidän yleisen pätevyytensä perusteella ja joiden riippumattomuus on kiistaton(*¹⁵). Neuvosto voi yksimielisesti muuttaa komission jäsenten määrää. Komission jäsenenä voi olla vain jäsenvaltion kansalainen. Komissiossa on oltava ainakin yksi kansalainen kustakin jäsenvaltiosta, mutta saman valtion kansalaisuus saa olla enintään kahdella komission jäsenellä. 2. Komission jäsenet hoitavat tehtäväänsä täysin riippumattomina yhteisön yleisen edun mukaisesti. Tehtäväänsä hoitaessaan he eivät pyydä eivätkä ota ohjeita miltään hallitukselta tai muultakaan taholta. He pidättyvät kaikesta, mikä on ristiriidassa heidän

tehtävänsä kanssa. Jokainen jäsenvaltio sitoutuu kunnioittamaan tätä periaatetta ja pidättymään yrityksistä vaikuttaa komission jäseniin heidän hoitaessaan tehtäväänsä. Komission jäsenet eivät saa toimikautensa aikana harjoittaa muuta palkallista tai palkatonta ammattitoimintaa. Tehtävänsä ryhtyessään he antavat juhlallisen vakuutuksen siitä, että he toimikautensa aikana ja sen päätyttyä kunnioittavat komission jäsenyydestä johtuvia velvollisuuksia ja varsinkin osoittavat kunniallisuutta ja pidättyvyyttä, kun heille toimikauden päätyttyä tarjotaan tiettyjä tehtäviä tai etuja. Jos komission jäsen ei noudata näitä velvollisuuksiaan, yhteisön tuomioistuin voi neuvoston tai komission pyynnöstä päättää, että asiassa ilmenneiden seikkojen mukaan jäsen joko erotetaan tehtävästään 129 artiklan mukaisesti taikka että hänen oikeutensa eläkkeeseen tai muihin vastaaviin etuuksiin lakkaa.

127 artikla(*^16)

1. Komission jäsenet nimitetään 2 kohdassa määrättyä menettelyä noudattaen viideksi vuodeksi, jollei 114 artiklasta jossakin tapauksessa muuta johdu. Sama jäsen voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi. 2. Jäsenvaltioiden hallitukset nimeävät yhteisellä sopimuksella ja Euroopan parlamenttia kuultuaan henkilön, jonka he aikovat nimittää komission puheenjohtajaksi. Jäsenvaltioiden hallitukset nimeävät puheenjohtajaksi nimetyin kanssa neuvotellen muut henkilöt, jotka ne aikovat nimittää komission jäseniksi. Euroopan parlamentissa äänestetään komission puheenjohtajaksi ja muiksi komission jäseniksi näin nimettyjen henkilöiden hyväksymisestä yhtenä kokoonpanona. Saatuaan Euroopan parlamentin hyväksymisen puheenjohtaja ja muut komission jäsenet nimitetään jäsenvaltioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella. 3. Mitä 1 ja 2 kohdassa määrätään, sovelletaan ensimmäisen kerran siihen komission puheenjohtajaan ja niihin komission muihin jäseniin, joiden toimikausi alkaa 7 päivänä tammikuuta 1995. Komission puheenjohtaja ja muut jäsenet, joiden toimikausi alkaa 7 päivänä tammikuuta 1993, nimitetään jäsenvaltioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella. Heidän toimikautensa päättyy 6 päivänä tammikuuta 1995.

128 artikla(*^14)

Lukuun ottamatta kuolemantapauksia ja niitä tapauksia, joissa jäsenen tilalle nimitetään uusi jäsen tavallisessa järjestyksessä, komission jäsenen tehtävät päättyvät, kun hän eroaa tai hänet erotetaan. Jäljellä olevaksi toimikaudeksi nimitetään uusi jäsen jäsenvaltioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella. Neuvosto voi kuitenkin yksimielisesti päättää, että uutta jäsentä ei nimitetä. Jos puheenjohtaja eroaa, erotetaan tai kuolee, hänen tilalleen nimitetään uusi puheenjohtaja jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Uutta puheenjohtajaa nimitettäessä noudatetaan 127 artiklan 2 kohdassa määrättyä menettelyä. Jollei komission jäsentä eroteta 129 artiklan mukaisesti, hän jatkaa tehtävässään, kunnes hänen tilalleen on nimitetty uusi jäsen.

129 artikla(*^14)

Jos komission jäsen ei enää täytä niitä vaatimuksia, joita hänen tehtävänsä edellyttävät, tai jos hän on syyllistynyt vakavaan rikkomukseen, yhteisön tuomioistuin voi neuvoston tai komission pyynnöstä päättää, että hänet erotetaan.

130 artikla(*^14)

Komissio voi nimittää jäsentensä keskuudesta varapuheenjohtajan tai kaksi varapuheenjohtajaa.

131 artikla(*^14)

Neuvosto ja komissio neuvottelevat keskenään ja järjestävät yhteisellä sopimuksella yhteistoimintaansa koskevat yksityiskohtaiset säännöt. Komissio vahvistaa työjärjestyksensä siten, että se varmistaa oman toimintansa ja eri yksiköidensä toiminnan tämän sopimuksen mukaiseksi. Komissio huolehtii työjärjestyksensä julkaisemisesta.

132 artikla(*¹⁴)

Komissio tekee ratkaisunsa 126 artiklassa mainitun jäsenmääränsä enemmistöllä. Komissio on päätösvaltainen vain, kun sen työjärjestyksessä määrätty määrä jäseniä on läsnä.

133 artikla

(kumottu)

134 artikla

1. Komission yhteyteen perustetaan neuvoa-antava tieteellis-tekninen komitea. Komiteaa on kuultava tässä sopimuksessa määrättyissä tapauksissa. Sitä voidaan kuulla kaikissa komission aiheellisiksi katsomissa tapauksissa. 2. Komiteassa on 38 jäsentä, jotka neuvosto nimeää komissiota kuultuaan(*¹⁷). Komitean jäsenet nimetään henkilökohtaisesti viideksi vuodeksi. Sama jäsen voidaan nimetä uudeksi toimikaudeksi. Heitä eivät sido mitkään ohjeet. Tieteellis-tekninen komitea valitsee jäsentensä keskuudesta puheenjohtajansa ja työvaliokuntansa vuodeksi kerrallaan.

135 artikla

Komissio voi käydä neuvotteluja tai perustaa tutkimuskomiteoita, jotka ovat tarpeen sen tehtävän toteuttamiseksi.

IV jakso

Yhteisön tuomioistuin

136 artikla

Yhteisön tuomioistuin varmistaa, että tätä sopimusta tulkittaessa ja sovellettaessa noudatetaan lakia.

137 artikla(*¹⁸)

Yhteisön tuomioistuimessa on 15 tuomaria(*¹⁹). Yhteisön tuomioistuin kokoontuu täysistunnossa. Se voi kuitenkin perustaa keskuudestaan kolmen, viiden tai seitsemän tuomarin jaostoja käsitelläkseen tiettyjä valmistelevia tehtäviä tai ratkaistakseen tietynlaisia asioita sen mukaan kuin siitä erikseen määrätään(*²⁰). Yhteisön tuomioistuin kokoontuu täysistunnossa, jos oikeudenkäynnissä asianosaisena oleva jäsenvaltio tai yhteisön toimielin pyytää sitä. Yhteisön tuomioistuimen pyynnöstä neuvosto voi yksimielisesti lisätä tuomareiden määrää ja tehdä tarvittavat mukautukset tämän artiklan toiseen ja kolmanteen kohtaan sekä 139 artiklan toiseen kohtaan.

138 artikla

Yhteisön tuomioistuinta avustaa kahdeksan julkisasiamiestä. Yhdeksäs julkisasiamies nimitetään kuitenkin liittymispäivästä alkaen 6 päivään lokakuuta 2000(*^21).Julkisasiamiesten tehtävänä on täysin puolueettomina ja riippumattomina julkisessa istunnossa tehdä perustellut ehdotukset ratkaisuksi yhteisön tuomioistuimen käsiteltäviksi saatetuissa asioissa ja siten avustaa yhteisön tuomioistuinta sille 136 artiklan mukaan kuuluvassa tehtävässä. Yhteisön tuomioistuimen pyynnöstä neuvosto voi yksimielisesti lisätä julkisasiamiesten määrää ja tehdä tarvittavat mukautukset 139 artiklan kolmanteen kohtaan.

139 artikla

Tuomarit ja julkisasiamiehet valitaan henkilöistä, joiden riippumattomuus on kiistaton ja jotka joko täyttävät kotimaassaan korkeimpien tuomarin virkojen kelpoisuusvaatimukset tai ovat tunnetusti päteviä lainoppineita, ja heidät nimitetään jäsenvaltioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella kuudeksi vuodeksi kerrallaan. Osa tuomareista vaihtuu joka kolmas vuosi. Tämä koskee vuoroin kahdeksaa ja vuoroin seitsemää tuomaria(*^22). Osa julkisasiamiehistä vaihtuu joka kolmas vuosi. Tämä koskee joka kerran neljää julkisasiamiestä(*^22). Tuomari tai julkisasiamies, jonka toimikausi päättyy, voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi. Tuomarit valitsevat keskuudestaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan yhteisön tuomioistuimen presidentin. Sama henkilö voidaan valita uudeksi toimikaudeksi.

140 artikla

Yhteisön tuomioistuin nimittää kirjaajansa ja vahvistaa hänen tehtävänsä koskevat säännöt.

140 A artikla(*^23)

1. Yhteisön tuomioistuimen yhteydessä on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin, joka ensimmäisenä oikeusasteena ratkaisee tietynlaiset 2 kohdassa määrätyn edellytyksin vahvistetut asiat ja jonka päätöksiin voidaan vain oikeuskysymyksiä koskevilta osin ja perussäännössä määrätyn edellytyksin hakea muutosta yhteisön tuomioistuimelta. Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole toimivaltainen ratkaisemaan asioita, joissa 150 artiklan nojalla pyydetään ennakkoratkaisua. 2. Neuvosto vahvistaa yksimielisesti yhteisön tuomioistuimen pyynnöstä sekä Euroopan parlamenttia ja komissiota kuultuaan 1 kohdassa tarkoitetut tietynlaiset asiat ja yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kokoonpanon sekä tekee tarvittavat mukautukset yhteisön tuomioistuimen perussääntöön ja antaa tarvittavat sitä täydentävät määräykset. Jollei neuvosto toisin päättää, yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen sovelletaan, mitä tässä sopimuksessa ja varsinkin mitä yhteisön tuomioistuimen perussäännöstä tehdyssä pöytäkirjassa määrätään yhteisön tuomioistuimesta. 3. Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen jäsenet valitaan henkilöistä, joiden riippumattomuus on kiistaton ja jotka ovat päteviä tuomarin virkaan, ja heidät nimitetään jäsenvaltioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella kuudeksi vuodeksi kerrallaan. Osa jäsenistä vaihtuu joka kolmas vuosi. Jäsen, jonka toimikausi päättyy, voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi. 4. Yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvistaa työjärjestyksensä yhteisymmärryksessä yhteisön tuomioistuimen kanssa. Työjärjestykselle tarvitaan neuvoston yksimielinen hyväksyminen.

141 artikla

Jos komissio katsoo, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille tämän sopimuksen mukaan kuuluvan velvollisuuden, komissio antaa asiasta lausunnon perusteluineen varattuaan ensin valtiolle, jota asia koskee, tilaisuuden esittää huomautuksensa. Jos valtio, jota asia koskee, ei

noudata lausuntoa komission asettamassa määräajassa, komissio voi saattaa asian yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi.

142 artikla

Jos jäsenvaltio katsoo, että toinen jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille tämän sopimuksen mukaan kuuluvan velvollisuuden, se voi saattaa asian yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi. Ennen kuin jäsenvaltio nostaa toista jäsenvaltiota vastaan kanteen, joka perustuu väitteeseen tässä sopimuksessa määrätyn velvollisuuden rikkomisesta, sen on saatettava asia komission käsiteltäväksi. Komissio antaa lausunnon perusteluineen sen jälkeen, kun valtioilla, joita asia koskee, on ollut tilaisuus sekä kirjallisesti että suullisesti esittää huomautuksensa asiasta ja vastapuolen huomautuksista. Ellei komissio ole antanut lausuntoa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on saatettu sen käsiteltäväksi, lausunnon puuttuminen ei estä saattamista asiaa yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi.

143 artikla(*²⁴)

1. Jos yhteisön tuomioistuin toteaa, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille tämän sopimuksen mukaan kuuluvan velvollisuuden, jäsenvaltion on toteutettava yhteisön tuomioistuimen tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet. 2. Jos komissio katsoo, että jäsenvaltio, jota asia koskee, ei ole toteuttanut näitä toimenpiteitä, komissio antaa, varattuaan ensin tuolle valtiolle tilaisuuden esittää huomautuksensa, sellaisen lausunnon perusteluineen, jossa täsmennetään, miltä osin asianomainen jäsenvaltio ei ole noudattanut yhteisön tuomioistuimen tuomiota. Jos jäsenvaltio, jota asia koskee, ei toteuta yhteisön tuomioistuimen tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavia toimenpiteitä komission asettamassa määräajassa, komissio voi saattaa asian yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi. Komissio yksilöi samalla sen kiinteämääräisen hyvityksen tai uhkasakon määrän, joka asianomaisen jäsenvaltion tulisi sen käsityksen mukaan olosuhteet huomioon ottaen suorittaa. Jos yhteisön tuomioistuin toteaa, että jäsenvaltio, jota asia koskee, ei ole noudattanut sen tuomiota, se voi määrätä jäsenvaltion suorittamaan kiinteämääräisen hyvityksen tai uhkasakon. Tämä menettely ei rajoita 142 artiklan soveltamista.

144 artikla

Yhteisön tuomioistuimella on täysi harkintavalta:

- a. kanteiden osalta, jotka on nostettu 12 artiklan nojalla komission antamien käyttö lupien tai edelleen käyttö lupien antamisessa tarvittavien ehtojen vahvistamiseksi;
- b. komission 83 artiklan nojalla määrättyjä seuraamuksia koskevien, henkilöiden tai yritysten nostamien kanteiden osalta.

145 artikla

Jos komissio katsoo, että henkilö tai yritys on rikkonut tätä sopimusta, eikä rikkomiseen sovelleta 83 artiklan määräyksiä, se pyytää jäsenvaltiota, jonka toimivaltaan henkilö tai yritys kuuluu, määräämään seuraamukset rikkomuksesta kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti. Jos kyseinen jäsenvaltio ei noudata pyyntöä komission määräämässä määräajassa, komissio voi saattaa asian yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi henkilön tai yrityksen tekemän rikkomisen toteamiseksi.

146 artikla(*²⁵)

Yhteisön tuomioistuin tutkii neuvoston ja komission säädösten laillisuuden, suosituksia ja lausuntoja lukuun ottamatta, samoin kuin Euroopan parlamentin sellaisten säädösten laillisuuden, joiden tarkoituksena on tuottaa oikeusvaikutuksia suhteessa kolmansiin osapuoliin. Tässä tarkoituksessa yhteisön tuomioistuimella on toimivalta ratkaista jäsenvaltion, neuvoston tai komission kanne, jonka perusteena on puuttuva toimivalta, olennaisen menettelymääräyksen rikkominen, tämän sopimuksen tai sen soveltamista koskevan oikeussäännön rikkominen taikka harkintavallan väärinkäyttö. Yhteisön tuomioistuimella on samoin edellytyksin toimivalta ratkaista Euroopan parlamentin oikeuksiensa turvaamiseksi nostamat kanteet. Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi samoin edellytyksin nostaa kanteen hänelle osoitetusta päätöksestä tai päätöksestä, joka siitä huolimatta, että se on annettu asetuksena tai toiselle henkilölle osoitettuna päätöksenä, koskee ensin mainittua henkilöä suoraan ja erikseen. Tässä artiklassa tarkoitettu kanne on pantava vireille kahden kuukauden kuluessa säädöksen julkaisemisesta tai siitä, kun se on annettu kantajalle tiedoksi, taikka jollei säädöstä ole julkaistu tai annettu tiedoksi, kahden kuukauden kuluessa siitä, kun kantaja on saanut siitä tiedon.

147 artikla

Jos kanne on aiheellinen, yhteisön tuomioistuin julistaa säädöksen mitättömäksi. Jos kysymyksessä on asetus, yhteisön tuomioistuin katsoessaan sen tarpeelliseksi toteaa, miltä osin mitättömäksi julistetun asetuksen vaikutuksia kuitenkin on pidettävä pysyvinä.

148 artikla

Jos neuvosto tai komissio on tämän sopimuksen vastaisesti laiminlyönyt ratkaisun tekemisen, jäsenvaltiot tai muut yhteisön toimielimet voivat saattaa asian yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi laiminlyönnin toteamiseksi. Kanne otetaan käsiteltäväksi vain, jos kyseistä toimielintä on ensin kehotettu tekemään ratkaisu. Jollei toimielin ole määritellyt kantaansa kahden kuukauden kuluessa mainitusta kehotuksesta, kanne voidaan panna vireille uuden kahden kuukauden määräajan kuluessa. Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö saa edellisissä kohdissa määräytyin edellytyksin kannella yhteisön tuomioistuimeen siitä, että yhteisön toimielin on jättänyt antamatta kyseiselle henkilölle osoitettavan jonkin muun säädöksen kuin suosituksen tai lausunnon.

149 artikla

Toimielimen, jonka säädös on julistettu mitättömäksi tai jonka laiminlyönti on julistettu tämän sopimuksen vastaiseksi, on toteutettava yhteisön tuomioistuimen tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet. Tämä velvollisuus ei vaikuta 188 artiklan toisen kohdan soveltamisesta johtuviin velvollisuuksiin.

150 artikla

Yhteisön tuomioistuimella on toimivalta antaa ennakkoratkaisu:

- a. tämän sopimuksen tulkinnasta;
- b. yhteisön toimielimen säädöksen pätevydestä ja tulkinnasta;
- c. neuvoston säädöksellä perustettua toimielintä koskevien sääntöjen tulkinnasta, jollei näissä säännöissä toisin määrätä.

Jos tällainen kysymys tulee esille jäsenvaltion tuomioistuimessa, tämä tuomioistuin voi, jos se katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen, pyytää yhteisön tuomioistuinta ratkaisemaan sen. Jos tällainen kysymys tulee esille sellaisessa kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävänä olevassa asiassa, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, tämän tuomioistuimen on saatettava kysymys yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi.

151 artikla

Yhteisön tuomioistuimella on toimivalta ratkaista 188 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettua vahingonkorvausta koskevat riidat.

152 artikla

Yhteisön tuomioistuimella on toimivalta ratkaista yhteisön ja sen henkilöstön väliset riidat henkilöstösäännöissä määrätyn tai palvelussuhteen ehdoista johtuvien rajoitusten ja edellytysten.

153 artikla

Yhteisön tuomioistuimella on toimivalta ratkaista asia yhteisön tekemässä tai sen puolesta tehdyssä julkis- tai yksityisoikeudellisessa sopimuksessa olevan välityslausekkeen nojalla.

154 artikla

Yhteisön tuomioistuimella on toimivalta ratkaista jäsenvaltioiden välinen riita, joka on yhteydessä sopimuksen kohteeseen, jos asia saatetaan sen käsiteltäväksi välityssopimuksen nojalla.

155 artikla

Jollei toimivaltaa ole tällä perustamissopimuksella annettu yhteisön tuomioistuimelle, riidat, joissa yhteisö on asianosainen, eivät yhteisön asianosaisuuden perusteella ole jäsenvaltioiden tuomioistuinten tuomiovallan ulkopuolella.

156 artikla

Vaikka 146 artiklan kolmannessa kohdassa mainittu määräaika on päättynyt, asianosainen voi riidassa, joka koskee neuvoston tai komission asetusta, vaatia yhteisön tuomioistuimessa 146 artiklan ensimmäisessä kohdassa mainitulla perusteella, että asetusta ei sovelleta.

157 artikla

Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, yhteisön tuomioistuimen käsiteltävänä olevalla kanteella ei ole lykkäävää vaikutusta. Yhteisön tuomioistuin voi kuitenkin määrätä kanteen kohteena olevan säädöksen täytäntöönpanon lykättäväksi, jos se katsoo, että olosuhteet sitä edellyttävät.

158 artikla

Yhteisön tuomioistuin voi käsiteltävänä olevassa asiassa päättää tarpeellisista välitoimista.

159 artikla

Yhteisön tuomioistuimen tuomiot pannaan täytäntöön noudattaen, mitä 164 artiklassa määrätään.

160 artikla

Yhteisön tuomioistuimen perussääntö vahvistetaan erillisessä pöytäkirjassa. Neuvosto voi yksimielisesti yhteisön tuomioistuimen pyynnöstä sekä komissiota ja Euroopan parlamenttia kuultuaan muuttaa perussäännön III osaston määräyksiä(*^26). Yhteisön tuomioistuin vahvistaa työjärjestyksensä. Työjärjestykselle tarvitaan neuvoston yksimielinen hyväksyminen.

V jakso(*^27)

Tilintarkastustuomioistuin

160 A artikla

Tilintarkastuksesta huolehtii tilintarkastustuomioistuin.

160 B artikla

1. Tilintarkastustuomioistuimessa on 15 jäsentä(*^28). 2. Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet valitaan henkilöistä, jotka kotimaassaan kuuluvat tai ovat kuuluneet ulkopuolisiin tilintarkastuselimiin taikka ovat erityisen päteviä tähän tehtävään. Heidän riippumattomuutensa on oltava kiistaton. 3. Neuvosto nimittää tilintarkastustuomioistuimen jäsenet kuudeksi vuodeksi kerrallaan yksimielisesti ja Euroopan parlamenttia kuultuaan. Tilintarkastustuomioistuimen jäseniä ensimmäistä kertaa nimitettäessä valitaan kuitenkin arvalla jäsenistä neljä, jotka nimitetään vain neljäksi vuodeksi. Sama jäsen voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi. Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet valitsevat keskuudestaan tilintarkastustuomioistuimen presidentin kolmeksi vuodeksi. Sama henkilö voidaan valita uudeksi toimikaudeksi. 4. Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet hoitavat tehtävänsä yhteisön yleisen edun mukaisesti täysin riippumattomina. Tehtävänsä hoitaessaan he eivät pyydä eivätkä ota ohjeita miltään hallitukselta tai muultakaan taholta. He pidättyvät kaikesta, mikä on ristiriidassa heidän tehtävänsä kanssa. 5. Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet eivät saa toimikautensa aikana harjoittaa muuta palkallista tai palkatonta ammattitoimintaa. Tehtävänsä ryhtyessään he antavat juhlallisen vakuutuksen siitä, että he toimikautensa aikana ja sen päätyttyä kunnioittavat tilintarkastustuomioistuimen jäsenyydestä johtuvia velvollisuuksiaan ja varsinkin osoittavat kunniallisuutta ja pidättyvyyttä, kun heille toimikauden päätyttyä tarjotaan tiettyjä tehtäviä tai etuja. 6. Lukuun ottamatta kuolemantapauksia ja niitä tapauksia, joissa jäsenen tilalle nimitetään uusi jäsen tavallisessa järjestyksessä, tilintarkastustuomioistuimen jäsenen tehtävät päättyvät, kun hän eroaa tai yhteisön tuomioistuin päättää 7 kohdan määräysten mukaisesti, että hänet erotetaan. Jäljellä olevaksi toimikaudeksi nimitetään uusi jäsen. Jollei tilintarkastustuomioistuimen jäsentä eroteta, hän jatkaa tehtävässään, kunnes hänen tilalleen on nimitetty uusi jäsen. 7. Tilintarkastustuomioistuimen jäsen voidaan erottaa tehtävästään taikka häneltä voidaan evätä oikeus eläkkeeseen tai muihin vastaaviin etuuksiin vain, jos yhteisön tuomioistuin tilintarkastustuomioistuimen pyynnöstä toteaa, että hän ei enää täytä tehtävänsä edellyttämiä vaatimuksia tai siihen kuuluvia velvollisuuksia. 8. Neuvosto vahvistaa määränemmistöllä tilintarkastustuomioistuimen puheenjohtajan ja jäsenten palvelussuhteen ehdot, erityisesti palkat, heille maksettavat korvaukset sekä eläkkeet. Se vahvistaa samalla enemmistöllä myös palkkaa vastaavat korvaukset. 9. Niitä Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan määräyksiä, joita sovelletaan yhteisön tuomioistuimen tuomareihin, sovelletaan myös tilintarkastustuomioistuimen jäseniin.

160 C artikla

1. Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa yhteisön kaikkia tuloja ja menoja koskevat tilit. Se tarkastaa myös kaikkien yhteisön perustamien toimielinten tuloja ja menoja koskevat tilit, jollei toimielimen perustamisasiakirjassa toisin määrätä. Tilintarkastustuomioistuin antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle lausuman tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. 2. Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa tulojen ja menojen laillisuuden ja asianmukaisuuden sekä varmistautuu siitä, että varainhoito on ollut moitteetonta. Tulot tarkastetaan yhteisön tuloiksi todettujen ja yhteisölle suoritettujen määrien pohjalta. Menot tarkastetaan maksusitoumusten ja suoritettujen maksujen pohjalta. Nämä tarkastukset voidaan toimittaa ennen varainhoitovuoden tilinpäätöstä. 3. Tarkastus toimitetaan asiakirjojen perusteella ja tarvittaessa paikalla yhteisön toimielimessä tai jäsenvaltiossa. Tarkastus toimitetaan jäsenvaltiossa yhteydessä kansallisten tilintarkastuselinten kanssa tai, jollei niillä ole riittävää toimivaltaa, jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten tai laitosten kanssa. Nämä tilintarkastuselimet taikka viranomaiset tai laitokset ilmoittavat tilintarkastustuomioistuimelle, aikovatko ne osallistua tarkastukseen. Yhteisön toimielinten ja jäsenvaltioiden tilintarkastuselinten tai, jollei viimeksi mainituilla ole riittävää toimivaltaa, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tai laitosten on annettava tilintarkastustuomioistuimelle sen pyynnöstä kaikki asiakirjat ja tiedot, jotka ovat tarpeen sen tehtävän suorittamiseksi. 4. Kunkin varainhoitovuoden päätyttyä tilintarkastustuomioistuin laatii vuosikertomuksen. Se toimitetaan muille yhteisön toimielimille ja julkaistaan Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä yhdessä näiden toimielinten tilintarkastustuomioistuimen huomautuksiin antamien vastausten kanssa. Tilintarkastustuomioistuin voi myös milloin tahansa, varsinkin erityiskertomuksin, esittää huomautuksia erityisistä kysymyksistä sekä antaa yhteisön muun toimielimen pyynnöstä lausuntoja. Tilintarkastustuomioistuin antaa vuosikertomuksensa, erityiskertomuksensa ja lausuntonsa jäsentensä enemmistöllä. Tilintarkastustuomioistuin avustaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa talousarvion toteutumisen valvonnassa.

II LUKU

TOIMIELIMIÄ KOSKEVAT YHTEISET MÄÄRÄYKSET

161 artikla

Tehtäviensä täyttämiseksi neuvosto ja komissio antavat tässä sopimuksessa määrätyin edellytyksin asetuksia ja direktiivejä, tekevät päätöksiä sekä antavat suosituksia ja lausuntoja. Asetus pätee yleisesti. Se on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa. Direktiivi velvoittaa saavutettavaan tulokseen nähden jokaista jäsenvaltiota, jolle se on osoitettu, mutta jättää kansallisten viranomaisten valittavaksi muodon ja keinot. Päätös velvoittaa kaikilta osiltaan niitä, jolle se on osoitettu. Suositukset ja lausunnot eivät ole sitovia.

162 artikla

Neuvoston ja komission asetukset, direktiivit ja päätökset perustellaan, ja niissä viitataan niihin ehdotuksiin ja lausuntoihin, jotka tämän sopimuksen mukaan on hankittava.

163 artikla

Asetukset julkaistaan yhteisön virallisessa lehdessä. Ne tulevat voimaan niissä säädettyinä päivänä tai, jollei voimaantulosta ole säädetty, kahdentenkymmenentenä päivänä siitä, kun ne on

julkaistu. Direktiivit ja päätökset annetaan tiedoksi niille, joille ne on osoitettu, ja ne tulevat voimaan, kun ne on annettu tiedoksi.

164 artikla

Täytäntöönpanoon sovelletaan sen valtion säännöksiä lainkäytöstä riita-asioissa, jonka alueella täytäntöönpano tapahtuu. Täytäntöönpanomääräyksen antaa, tutkimatta muuta kuin täytäntöönpanoasiakirjan oikeaperäisyyden, kansallinen viranomainen, jonka kunkin jäsenvaltion hallitus määrää tähän tehtävään ja josta se ilmoittaa komissiolle, yhteisön tuomioistuimelle ja 18 artiklan mukaisesti perustetulle välityslautakunnalle. Kun nämä muodollisuudet on hakijan vaatimuksesta täytetty, tämä voi hakea täytäntöönpanoa kansallisen lainsäädännön mukaisesti saattamalla asian suoraan toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi. Täytäntöönpanoa voidaan lykätä vain yhteisön tuomioistuimen päätöksellä. Kansallisten tuomioistuinten toimivaltaan kuuluu kuitenkin tutkia, onko päätös pantu täytäntöön oikeassa järjestyksessä.

III LUKU

TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA

165 artikla

Perustetaan neuvoa-antava talous- ja sosiaalikomitea. Komitea muodostuu talous- ja yhteiskuntaelämän eri alojen edustajista.

166 artikla(*²⁹)

Talous- ja sosiaalikomitean jäsenten määrä on seuraava:

Belgia	12
Tanska	9
Saksa	24
Kreikka	12
Espanja	21
Ranska	24
Irlanti	9
Italia	24
Luxemburg	6
Alankomaat	12
Itävalta	12
Portugali	12
Suomi	9
Ruotsi	12
Yhdistynyt kuningaskunta	24(*)

(*) Ensimmäinen kohta sellaisena kuin se on muutettuna LA A/FIN/SE:n 23 artiklalla, siinä muodossa kuin se on tarkistettuna MP LA A/FIN/SE:n 14 artiklalla.

Neuvosto nimeää komitean jäsenet yksimielisesti neljäksi vuodeksi. Sama jäsen voidaan nimetä uudeksi toimikaudeksi. Komitean jäseniä eivät sido mitkään ohjeet. He hoitavat tehtävänsä yhteisön yleisen edun mukaisesti täysin riippumattomina. Neuvosto vahvistaa määränemmistöllä komitean jäsenten palkkiot.

167 artikla

1. Komitean jäsenten nimeämiseksi kukin jäsenvaltio antaa neuvostolle luettelon ehdokkaista, joita on kaksi kertaa niin monta kuin jäsenvaltion kansalaisia nimetään jäseniksi. Komitean kokoonpanossa otetaan huomioon tarve varmistaa talous- ja yhteiskuntaelämän eri alojen riittävä edustus. 2. Neuvosto kuulee komissiota. Se voi hankkia lausunnon sellaisilta talous- ja yhteiskuntaelämän eri alueita edustavilta eurooppalaisilta järjestöiltä, joita yhteisön toiminta koskee.

168 artikla(*³⁰)

Komitea valitsee jäsentensä keskuudesta puheenjohtajansa ja työvaliokuntansa kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Se vahvistaa työjärjestyksensä. Komitean puheenjohtaja kutsuu komitean koolle neuvoston tai komission pyynnöstä. Komitea voi kokoontua myös omasta aloitteestaan.

169 artikla

Komitea voidaan jakaa erityisjaostoihin. Erityisjaostot toimivat komitean yleisen toimivallan mukaisesti. Niitä ei voida kuulla komiteasta erillisinä. Komiteaan voidaan lisäksi perustaa alakomiteoita, joiden tehtävänä on laatia lausuntoehdotuksia tietyistä kysymyksistä tai tietyiltä aloilta annettaviksi komitealle sen käsittelyä varten. Työjärjestyksessä vahvistetaan erityisjaostojen ja alakomiteoiden kokoonpanoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt sekä niiden toimivaltaa koskevat säännöt.

170 artikla(*³¹)

Neuvoston tai komission on kuultava komiteaa tässä sopimuksessa määrättyissä tapauksissa. Nämä toimielimet voivat kuulla komiteaa aiheellisiksi katsomissaan tapauksissa. Komitea voi antaa lausuntoja myös omasta aloitteestaan tapauksissa, joissa se katsoo sen aiheelliseksi. Neuvosto tai komissio voi, jos se katsoo sen tarpeelliseksi, asettaa komitealle lausunnon antamista varten määräajan, joka on vähintään kuukausi siitä, kun asia on annettu tiedoksi komitean puheenjohtajalle. Määräajan päätyttyä asiaa voidaan käsitellä, vaikka lausuntoa ei ole annettu. Komitean ja sen erityisjaoston lausunnot sekä selostus käsittelystä annetaan neuvostolle ja komissiolle.

NELJÄS OSASTO

Varainhoitoa koskevat määräykset

171 artikla

1. Kaikki yhteisön tulot ja menot, lukuun ottamatta hankintakeskuksen ja yhteisyritysten tuloja ja menoja, arvioidaan kutakin varainhoitovuotta varten ja otetaan toimintatalousarvioon tai tutkimus- ja investointitalousarvioon. Kumpaankin talousarvioon otettujen tulojen ja menojen on oltava tasapainossa. 2. Kaupallisten periaatteiden mukaisesti toimivan hankintakeskuksen tulot ja menot

otetaan erilliseen laskelmaan. Tulojen ja menojen arvioinnin, toteuttamisen ja tilintarkastuksen edellytykset vahvistetaan hankintakeskuksen perussääntö asianmukaisesti huomioon ottaen 183 artiklan nojalla annetussa varainhoitoasetuksessa.³ Tulo- ja menoarviot ja yhteisyritysten tulostilit ja taseet kultakin varainhoitovuodelta toimitetaan komissiolle, neuvostolle ja Euroopan parlamentille tiedoksi siten kuin näiden yritysten perussäännöissä määrätään.

172 artikla

(1, 2 ja 3 kohta kumottu)

4. Lainat tutkimusten ja investointien rahoitukseen otetaan ehdoin, jotka neuvosto vahvistaa 177 artiklan 5 kohdassa määrättyin edellytyksin. Yhteisö voi ottaa lainaa jäsenvaltion pääomamarkkinoilta jäsenvaltion kansallisilla pääomamarkkinoilla sovellettavien oikeudellisten säännösten mukaisesti, ja jos niitä ei ole, sen jälkeen kun jäsenvaltio ja komissio ovat kokoontuneet ja sopineet suunnitellusta lainasta. Jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voi evätä suostumuksensa vain, jos on vaara, että tämän jäsenvaltion pääomamarkkinoilla ilmenee vakavia häiriöitä.

173 artikla^{([*^32](#))}

Talousarvio rahoitetaan kokonaisuudessaan yhteisön omin varoin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muita tuloja. Neuvosto antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan yhteisön omia varoja koskevasta järjestelmästä säännökset, joiden hyväksymistä se suosittelee jäsenvaltioille jäsenvaltioiden valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti.

173 A artikla^{([*^33](#))}

Talousarviota koskevan kurinalaisuuden turvaamiseksi komissio ei tee ehdotusta sellaiseksi yhteisön säädökseksi, ei tee sellaisia muutoksia ehdotuksiinsa eikä toteuta sellaisia täytäntöönpanotoimenpiteitä, joilla saattaa olla huomionarvoisia vaikutuksia talousarvioon, ellei se vakuuta, että ehdotus tai toimenpide voidaan rahoittaa niillä yhteisön omilla varoilla, jotka ovat käytettävissä neuvoston 173 artiklan nojalla vahvistamien säännösten perusteella.

174 artikla

1. Toimintatalousarvion menopuoli käsittää erityisesti:

- a. hallinnolliset menot;
- b. turvavalvontaan ja terveyden suojeluun liittyvät menot.

2. Tutkimus- ja investointitalousarvion menopuoli käsittää erityisesti:

- a. yhteisön tutkimusohjelman toteuttamiseen liittyvät menot;
- b. mahdollisen osuuden hankintakeskuksen pääomaan ja sen investointimenoihin;
- c. koulutuslaitosten laitteistomenot;
- d. mahdollisen osakkuuden yhteisyrityksiin ja osallistumisen tiettyihin yhteisiin toimiin.

175 artikla

Talousarvioon otetaan vain yhden varainhoitovuoden menoja, jollei 183 artiklan nojalla annetussa asetuksessa toisin säädetä. Niillä edellytyksillä, jotka 183 artiklan nojalla vahvistetaan, muut kuin henkilöstömenoihin tarkoitetut määrärahat, joita ei ole käytetty varainhoitovuonna, saadaan siirtää käytettäväksi vain seuraavan varainhoitovuoden aikana. Toimintamenoihin tarkoitetut määrärahat jaotellaan lukuihin, joissa menot ryhmitellään laatunsa tai käyttötarkoituksensa mukaan ja jaotellaan tarvittaessa edelleen 183 artiklan nojalla annetun asetuksen mukaisesti. Euroopan parlamentin, neuvoston, komission ja yhteisön tuomioistuimen määrärahat otetaan talousarvioon erillisinä erinä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta eräitä yhteisiä menoja koskevaa erityissäätelyä.

176 artikla

1. Jollei niistä ohjelmista tai päätöksistä, jotka koskevat menoja ja joiden edellytyksenä tämän sopimuksen mukaan on neuvoston yksimielisyys, johtuvista rajoista muuta johdu, tutkimus- ja investointimäärärahoihin kuuluvat:

- a. maksusitoumusmäärärahat sellaisen erillisen erän maksamiseksi, joka muodostaa yhtenäisen kokonaisuuden;
maksumäärärahat, jotka ovat niiden menojen enimmäismäärä, joita tarvitaan kunakin vuonna
- b. todennäköisesti maksettavaksi tulevien a kohdan mukaisesti tehtyjen sitoumusten kattamiseksi.

2. Yksityiskohtainen taulukko sitoumuksista ja maksujen erääntymispäivistä on komission vastaavan talousarvioesityksen liitteenä. 3. Tutkimus- ja investointimäärärahat jaotellaan lukuihin, joissa menot ryhmitellään laatunsa ja käyttötarkoituksensa mukaan ja jaotellaan tarvittaessa edelleen noudattaen, mitä 183 artiklan nojalla annetuissa asetuksissa säädetään. 4. Käyttämättä jääneet maksumäärärahat siirretään seuraavalle varainhoitovuodelle komission päätöksellä, jollei neuvosto toisin päättä.

177 artikla(³⁴)(³⁵)

1. Varainhoitovuosi alkaa 1 päivänä tammikuuta ja päättyy 31 päivänä joulukuuta. Tässä artiklassa talousarviolla tarkoitetaan toiminnan talousarviota sekä tutkimus- ja investointitalousarviota. 2. Kukin yhteisön toimielin laatii 1 päivään heinäkuuta mennessä ennakoarvion menoistaan. Komissio kokoaa nämä ennakoarviot alustavaan talousarvioesitykseen. Se liittää siihen lausunnon, jossa voi olla toisenlaisia arvioita. Alustavassa talousarvioesityksessä on arvio tuloista ja arvio menoista. 3. Komission on toimitettava alustava talousarvioesitys neuvostolle viimeistään 1 päivänä syyskuuta sitä varainhoitovuotta edeltävänä vuonna, jota esitys koskee. Jos neuvosto haluaa poiketa alustavasta talousarvioesityksestä, se kuulee komissiota ja tarvittaessa niitä muita toimielimiä, joita asia koskee. Neuvosto hyväksyy talousarvioesityksen määräenemmistöllä ja toimittaa sen Euroopan parlamentille. 4. Talousarvioesitys on toimitettava Euroopan parlamentille viimeistään 5 päivänä lokakuuta sitä varainhoitovuotta edeltävänä vuonna, jota esitys koskee. Euroopan parlamentilla on oikeus tarkistaa talousarvioesitystä jäsentensä enemmistöllä sekä tehdä annettujen äänten ehdottomalla enemmistöllä neuvostolle talousarvioesityksen muuttamiseksi ehdotuksia, jotka koskevat tästä sopimuksesta tai sen nojalla annetuista säädöksistä johtuvia pakollisia menoja. Jos Euroopan parlamentti antaa hyväksymisensä talousarvioesitykselle neljäkymmenenviiden päivän kuluessa siitä, kun esitys on toimitettu sille tiedoksi, talousarvio katsotaan lopullisesti vahvistetuksi. Talousarvio katsotaan lopullisesti vahvistetuksi myös, jos Euroopan parlamentti ei ole mainitun

ajan kuluessa tarkistanut talousarvioesitystä eikä tehnyt ehdotuksia sen muuttamiseksi. Jos Euroopan parlamentti on mainitun ajan kuluessa tarkistanut talousarvioesitystä tai tehnyt ehdotuksia sen muuttamiseksi, talousarvioesitys toimitetaan tarkistettuna tai muutosehdotuksien neuvostolle.

5. Käsiteltyään talousarvioesitystä komission ja tarvittaessa niiden muiden toimielinten kanssa, joita asia koskee, neuvosto tekee ratkaisunsa seuraavasti:

- a. neuvosto voi määränemmistöllä muuttaa mitä tahansa Euroopan parlamentin tekemää tarkistusta;

kun on kyse muutosehdotuksista:

neuvosto voi määränemmistöllä hylätä Euroopan parlamentin tekemän muutosehdotuksen, jollei muutosehdotus merkitse jonkin toimielimen kokonaismenojen

- kasvua varsinkaan sen vuoksi, että yhden tai useamman muutosehdotuksen toteuttamisesta johtuva menojen vähennys nimenomaisesti tasoittaisi menojen kasvun. Jollei muutosehdotuksen hylkäämisestä tehdä päätöstä, muutosehdotus hyväksytään;

- b. neuvosto voi määränemmistöllä hyväksyä Euroopan parlamentin tekemän
- muutosehdotuksen, joka merkitsee toimielimen kokonaismenojen kasvua. Muutosehdotus katsotaan hylätyksi, jollei sen hyväksymisestä tehdä päätöstä;
- jos neuvosto jommankumman edellä olevan luetelmakohtaan mukaisesti on hylännyt
- muutosehdotuksen, se voi määränemmistöllä joko säilyttää talousarvioesitykseen otetun määrän tai päättää muusta määrästä.

Talousarvioesitystä muutetaan neuvoston hyväksymien muutosehdotusten mukaisesti. Talousarvio katsotaan lopullisesti vahvistetuksi, jos neuvosto ei ole muuttanut yhtään Euroopan parlamentin tekemää tarkistusta viidentoista päivän kuluessa siitä, kun talousarvioesitys on toimitettu sille tiedoksi, ja jos Euroopan parlamentin tekemät muutosehdotukset on hyväksytty. Neuvosto antaa Euroopan parlamentille tiedon siitä, että se ei ole muuttanut yhtään tarkistusta ja että muutosehdotukset on hyväksytty. Jos neuvosto on mainitun ajan kuluessa muuttanut yhtä tai useampaa Euroopan parlamentin tekemää tarkistusta taikka jos Euroopan parlamentin tekemät muutosehdotukset on hylätty tai niitä on muutettu, muutettu talousarvioesitys toimitetaan uudelleen Euroopan parlamentille tiedoksi. Neuvosto selostaa Euroopan parlamentille, mihin se on päätenyt asian käsittelyssä.6. Kun Euroopan parlamentille on annettu tieto sen muutosehdotusten aiheuttamista toimista, se voi viidentoista päivän kuluessa siitä, kun talousarvioesitys on toimitettu sille tiedoksi, jäsentensä enemmistöllä ja kolmella viidesosalla annetuista äänistä muuttaa neuvoston sen tekemiin tarkistuksiin tekemiä muutoksia tai hylätä ne sekä vahvistaa talousarvion sen mukaisesti. Jos Euroopan parlamentti ei ole tehnyt ratkaisua mainitun ajan kuluessa, talousarvio katsotaan lopullisesti vahvistetuksi.7. Kun tässä artiklassa määrätty menettely on saatettu päätökseen, Euroopan parlamentin puhemies toteaa talousarvion lopullisesti vahvistetuksi.8. Euroopan parlamentti voi kuitenkin, jos siihen on tärkeitä syitä, jäsentensä enemmistöllä ja kahdella kolmasosalla annetuista äänistä hylätä talousarvioesityksen ja pyytää, että sille annetaan uusi esitys.9. Muille menoille kuin niille, jotka ovat tästä sopimuksesta tai sen nojalla annetuista sääöksistä johtuvia pakollisia menoja, vahvistetaan vuosittain se enimmäismäärä, jolla menoja voidaan suhteessa kuluvan varainhoitovuoden samankaltaisiin menoihin korottaa.

Komissio toteaa talouspoliittista komiteaa kuultuaan tämän enimmäismäärän seuraavien seikkojen perusteella:

- bruttokansantuotteen määrän kehitys yhteisössä;

jäsenvaltioiden talousarvioiden keskimääräinen vaihtelu;

- ja
- elinkustannusten kehitys edellisen varainhoitovuoden aikana.

Enimmäismäärä annetaan 1 päivään toukokuuta mennessä tiedoksi kaikille yhteisön toimielimille. Toimielinten on otettava tämä enimmäismäärä huomioon talousarviomenettelyn aikana, jollei tämän kohdan neljännessä tai viidennestä alakohdasta muuta johdu. Jos muiden kuin tästä sopimuksesta tai sen nojalla annetusta säädöksestä johtuvien pakollisten menojen lisäys neuvoston hyväksymän talousarvioesityksen mukaan on yli puolet enimmäismäärästä, Euroopan parlamentti voi käyttäessään oikeuttaan tarkistusten tekemiseen lisätä mainittujen menojen kokonaismäärää vielä enintään puolella enimmäismäärästä. Jos Euroopan parlamentti, neuvosto tai komissio katsoo, että yhteisöjen toiminta edellyttää tässä kohdassa määrätyn menettelyn mukaisesti asetetun enimmäismäärän ylittämistä, neuvosto, määräenemmistöllä, ja Euroopan parlamentti, jäsentensä enemmistöllä ja kolmella viidesosalla annetuista äänistä, voivat välisellään sopimuksella vahvistaa uuden enimmäismäärän. 10. Kukin toimielin käyttää sille tämän artiklan mukaan kuuluvia valtuuksia noudattaen tämän sopimuksen määräyksiä ja niiden nojalla annettuja säädöksiä sekä erityisesti määräyksiä, jotka koskevat yhteisöjen omia varoja taikka tulojen ja menojen tasapainoa.

178 artikla([*^36](#))

Jollei talousarviota ole käsitelty loppuun varainhoitovuoden alkuun mennessä, 183 artiklan nojalla annetun asetuksen säännösten mukaisesti menoihin voidaan käyttää kuukausittain kunkin luvun tai kunkin muun jaottelun osalta määrä, joka on enintään yksi kahdestoistaosa edellisen varainhoitovuoden talousarvioon avatuista määrärahoista; komissio saa näin kuitenkin käyttää vain määrän, joka on enintään yksi kahdestoistaosa valmisteltavana olevaan talousarvioesitykseen otetuista määrärahoista. Neuvosto voi määräenemmistöllä, jos muut ensimmäisessä kohdassa määrätty edellytykset otetaan huomioon, antaa luvan menoihin, jotka johtavat siihen, että yksi kahdestoistaosa ylitetään. Jos tämä päätös koskee menoja, jotka eivät ole tästä sopimuksesta tai sen nojalla annetuista säädöksistä johtuvia pakollisia menoja, neuvosto toimittaa päätöksen välittömästi Euroopan parlamentille; Euroopan parlamentti voi kolmenkymmenen päivän kuluessa jäsentensä enemmistöllä ja kolmella viidesosalla annetuista äänistä päättää toisin siitä menojen osuudesta, joka ylittää ensimmäisessä kohdassa tarkoitetun yhden kahdestoistaosan. Tältä osin neuvoston päätöstä lykätään, kunnes Euroopan parlamentti on tehnyt päätöksensä. Jos Euroopan parlamentti ei tee neuvoston päätöksestä poikkeavaa päätöstä mainitun ajan kuluessa, neuvoston päätöstä pidetään lopullisena. Edellä toisessa ja kolmannessa kohdassa tarkoitetuissa päätöksissä määrätään määrärahoja koskevista tämän artiklan soveltamiseksi tarvittavista toimenpiteistä.

179 artikla([*^37](#))

Komissio toteuttaa talousarvioita omalla vastuullaan ja annettujen määrärahojen rajoissa 183 artiklan nojalla annetun asetuksen säännöksiä noudattaen ja moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti. Asetuksessa annetaan yksityiskohtaiset erityissäännöt siitä, miten kukin toimielin osallistuu omien menojensa suorittamiseen. Komissio voi kunkin talousarvion rajoissa sekä 183 artiklan nojalla annetussa asetuksessa säädetyin rajoituksin ja edellytyksin siirtää määrärahoja luvusta toiseen tai alajaottelusta toiseen.

179 a artikla([*^38](#))

Komissio antaa vuosittain neuvostolle ja Euroopan parlamentille edellisen varainhoitovuoden talousarvion toteuttamista koskevat tilit. Komissio antaa niille lisäksi taseen, johon on merkitty yhteisön varat ja vastuut.

180 artikla

(kumottu)

180 a artikla

(kumottu)

180 b artikla^(*)³⁹⁾

1. Neuvoston määränemmistöllä antamasta suosituksesta Euroopan parlamentti myöntää komissiolle talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden. Tätä varten se neuvoston jälkeen tutkii 179 a artiklassa tarkoitetut tilit ja taseen, tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksen ja tarkastettujen toimielinten tilintarkastustuomioistuimen huomautuksiin antamat vastaukset sekä tilintarkastustuomioistuimen antamat asiaa koskevat erityiskertomukset.2. Euroopan parlamentti voi, ennen kuin se myöntää vastuuvapauden komissiolle tai muussakin tarkoituksessa, joka liittyy talousarvion toteuttamista koskevien komission toimivaltuuksien käyttämiseen, kutsua komission kuultavaksi menojen käytöstä tai varainkäytönvalvonnan järjestelmien toiminnasta. Komissio antaa kaikki tarpeelliset tiedot Euroopan parlamentille sen pyynnöstä.3. Komissio ryhtyy kaikkiin aiheellisiin toimiin ottaakseen huomioon Euroopan parlamentin sen vastuuvapauden myöntämistä koskevissa päätöksissä tai muussa yhteydessä menojen käytöstä esittämät huomautukset sekä ne huomiot, jotka on liitetty vastuuvapauden myöntämisestä annettuihin neuvoston suosituksiin. Komissio antaa Euroopan parlamentin tai neuvoston pyynnöstä kertomuksia niistä toimenpiteistä, jotka on toteutettu näiden huomautusten ja huomioiden perusteella, erityisesti ohjeista, jotka on annettu talousarvion toteuttamisesta vastuussa oleville. Nämä kertomukset toimitetaan myös tilintarkastustuomioistuimelle.

181 artikla

Edellä 171 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut talousarviot ja laskelmat laaditaan 183 artiklan nojalla annetun varainhoitoasetuksen mukaisesti määriteltäviä laskentayksikköä käyttäen. Jäsenvaltiot asettavat 172 artiklassa määrätyt rahoitusosuutensa yhteisön käyttöön kansallisina valuuttoinaan. Näiden osuuksien ylijäämä talletetaan jäsenvaltioiden valtionkassoihin tai niiden nimeämien laitosten haltuun. Talletusaikana nämä varat säilyttävät arvon, joka vastaa talletuspäivän vaihtokurssin suhdetta ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuun laskentayksikköön. Nämä käytettävissä olevat varat voidaan sijoittaa komission ja asianomaisen jäsenvaltion sopimin ehdoin.

182 artikla

1. Jos komissio antaa asiasta tiedon niiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, joita asia koskee, se voi muuttaa jonkin jäsenvaltion valuuttana olevat varansa toisen jäsenvaltion valuutaksi siltä osin kuin se on tarpeen niiden käyttämiseksi tässä sopimuksessa määrättyihin tarkoituksiin. Jos komissiolla on rahaa tai rahaksi muunnettavia varoja valuuttoina, joita se tarvitsee, se välttää tällaisia valuuttavaihtoja niin paljon kuin mahdollista.2. Komissio asioi jäsenvaltion kanssa jäsenvaltion nimeämän viranomaisen välityksellä. Rahaliikennettä hoitaessaan komissio käyttää jäsenvaltion setelipankkia tai muuta jäsenvaltion hyväksymää rahalaitosta.3. Niiden menojen

osalta, jotka yhteisön on suoritettava kolmansien maiden valuuttana, komissio saattaa neuvoston käsiteltäväksi ennen talousarvioiden lopullista hyväksymistä alustavan ohjelman, josta ilmenee eri valuuttoina suoritettavat tulot ja menot. Neuvosto hyväksyy ohjelman määräenemmistöllä. Ohjelmaa voidaan samaa menettelyä noudattaen muuttaa varainhoitovuoden aikana. 4. Jäsenvaltiot suorittavat 3 kohdassa tarkoitettujen menojen maksamiseen kolmansien maiden valuuttana tarvittavat siirrot 172 artiklassa määrättyjen jakoperusteiden mukaisesti. Komission maksut jäsenvaltioille kolmansien maiden valuuttana suoritetaan samojen jakoperusteiden mukaisesti. 5. Komissio saa vallita vapaasti kolmansien maiden valuuttaa, joka on peräisin komission kolmansista maista ottamista lainoista. 6. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta soveltaa edellisissä kohdissa tarkoitettuja valuuttajärjestelyjä kokonaan tai osittain hankintakeskukseen ja yhteisyrityksiin ja tarvittaessa mukauttaa ne toimintatarpeisiinsa.

183 artikla(*⁴⁰)

Neuvosto yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia kuultuaan ja tilintarkastustuomioistuimen lausunnon saatuaan:

- a. antaa varainhoitoasetukset, joissa täsmennetään varsinkin talousarvion laatimista ja toteuttamista sekä tilinpäätöksen esittämistä ja tilintarkastusta koskevat yksityiskohtaiset säännöt;
- b. vahvistaa ne yksityiskohtaiset säännöt ja sen menettelyn, joita noudattaen yhteisön omia varoja koskevan sääntelyn mukaiset talousarvioon otetut tulot annetaan komission käyttöön, sekä määrittelee ne toimenpiteet, joita tarvittaessa sovelletaan käteisvarojen hankkimiseksi;
- c. vahvistaa säännöt varainhoidon valvojien, tulojen ja menojen hyväksyjien ja tilinpitäjien vastuusta sekä järjestää heidän toimintansa valvonnan.

183 A artikla(*⁴¹)

Jäsenvaltiot toteuttavat samat toimenpiteet suojatakseen yhteisön taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä kuin ne toteuttavat suojatakseen omia taloudellisia etujaan petolliselta menettelyltä. Jäsenvaltiot sovittavat yhteen toimintansa, jonka tarkoituksena on suojata yhteisön taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista. Tätä varten ne komission avulla järjestävät toimivaltaisten hallintoyksikköjensä kiinteän ja säännöllisen yhteistoiminnan.

VIIDES OSASTO

Yleiset määräykset

184 artikla

Yhteisö on oikeushenkilö.

185 artikla

Yhteisöllä on kaikissa jäsenvaltioissa laajin kansallisen lainsäädännön mukaan oikeushenkilöllä oleva oikeuskelpoisuus; se voi erityisesti hankkia ja luovuttaa irtainta ja kiinteää omaisuutta sekä esiintyä kantajana tai vastaajana oikeudenkäynneissä. Tällöin yhteisöä edustaa komissio.

186 artikla

(Artikla on kumottu sulautumissopimuksen 24 artiklan 2 kohdalla.)

[*Katso sulautumissopimuksen 24 artiklan 1 kohta, joka kuuluu seuraavasti:*

1. Euroopan hiili- ja teräsyhteisön, Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön virkamiehistä ja muusta henkilöstöstä tulee tämän sopimuksen voimaantulopäivänä Euroopan yhteisöjen virkamiehiä ja muuta henkilöstöä, ja he muodostavat osan näiden yhteisöjen yhteistä hallintoa. Neuvosto vahvistaa määränemmistöllä komission ehdotuksesta ja kuultuaan niitä muita toimielimiä, joita asia koskee, Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavat henkilöstösäännöt ja yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevat palvelussuhteen ehdot.]

187 artikla

Komissio voi, niissä rajoissa ja sellaisin ehdoin, jotka neuvosto vahvistaa tämän sopimuksen määräysten mukaisesti, hankkia kaikki sellaiset tiedot ja toimittaa kaikki sellaiset tarkastukset, jotka ovat tarpeen komissiolle uskottujen tehtävien hoitamiseksi.

188 artikla

Sopimussuhteeseen perustuva yhteisön vastuu määräytyy sopimukseen sovellettavan lain mukaan. Sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun perusteella yhteisö korvaa toimielintensä ja henkilöstönsä tehtäviään suorittaessaan aiheuttaman vahingon jäsenvaltioiden lainsäädännön yhteisten yleisten periaatteiden mukaisesti. Yhteisön henkilöstöön kuuluvien henkilökohtaisesta vastuusta yhteisöä kohtaan määrätään heihin sovellettavissa henkilöstösäännöissä tai heitä koskevissa palvelussuhteen ehdoissa.

189 artikla

Jäsenvaltioiden hallitukset vahvistavat yhteisellä sopimuksella yhteisön toimielinten kotipaikan.

190 artikla

Neuvosto vahvistaa yksimielisesti yhteisön toimielimissä käytettäviä kieliä koskevan sääntelyn, sanotun kuitenkin rajoittamatta yhteisön tuomioistuimen työjärjestyksen määräysten soveltamista.

191 artikla

(Artikla on kumottu sulautumissopimuksen 28 artiklan toisella kohdalla.) [*Katso sulautumissopimuksen 28 artiklan ensimmäinen kohta, joka kuuluu seuraavasti:* Euroopan yhteisöillä on jäsenvaltioiden alueella tähän sopimukseen liitettyssä pöytäkirjassa määritellyin edellytyksin ne erioikeudet ja vapaudet, jotka ovat tarpeen yhteisöjen tehtävien toteuttamiseksi. Sama koskee Euroopan investointipankkia.]

192 artikla

Jäsenvaltiot toteuttavat kaikki yleis- ja erityistoimenpiteet, jotka ovat aiheellisia tästä sopimuksesta tai yhteisön toimielinten säädöksistä johtuvien velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi. Ne

helpottavat yhteisön päämäärän toteuttamista. Ne pidättyvät kaikista toimenpiteistä, jotka ovat omiaan vaarantamaan tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamista.

193 artikla

Jäsenvaltiot sitoutuvat ratkaisemaan tämän sopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevat riidat vain tässä sopimuksessa määrätyllä tavalla.

194 artikla

1. Yhteisön toimielimen tai komitean jäsenet, yhteisön virkamiehet ja muut yhteisön henkilöstöön kuuluvat taikka muut henkilöt, jotka työnsä tai yhteisön toimielimiin tai laitoksiin taikka yhteisyrityksiin olevien julkisten tai henkilökohtaisten yhteyksiensä avulla hankkivat tai saavat tietoja jäsenvaltion tai yhteisön toimielimen antamien määräysten mukaan salassapidettävistä seikoista, tiedoista, tietämyksestä, asiakirjoista tai asioista, eivät saa, tehtäviensä tai yhteyksiensä päätyttyäkään, ilmaista niitä muille tietoihin oikeudettomille henkilöille taikka yleisölle. Jäsenvaltiot pitävät edellä tarkoitetun velvollisuuden rikkomista salassapitoa koskevien säännösten rikkomisena, joka oikeudellisen perusteen ja toimivallan puolesta kuuluu valtion turvallisuuden suojelemista tai salassapitovelvollisuutta koskevan lainsäädännön alaisuuteen. Jäsenvaltio nostaa asianosaisen jäsenvaltion tai komission pyynnöstä syytteen sen lainkäyttövaltaan kuuluvaa rikkomisen tekijää vastaan. 2. Jäsenvaltio toimittaa komissiolle kaikki säännökset, joilla sen alueella säännellään tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien tietojen, tietämyksen, asiakirjojen tai kohteiden luokitusta ja salassapitoa. Komissio huolehtii näiden säännösten toimittamisesta muille jäsenvaltioille tiedoksi. Jäsenvaltio toteuttaa aiheelliset toimenpiteet helpottaakseen mahdollisimman laajan ja yhtenäisen salaisuuden suojan asteittaista toteuttamista. Komissio voi asianosaisia jäsenvaltioita kuultuaan antaa tässä tarkoituksessa suosituksia. 3. Yhteisön toimielinten ja niiden laitosten sekä yhteisyritysten on sovellettava sillä alueella voimassa olevia salassapitoa koskevia säännöksiä, jolla ne sijaitsevat. 4. Muut jäsenvaltiot tunnustavat yhteisön toimielimen tai jäsenvaltion tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia tehtäviä suorittavalle henkilölle antamat valtuudet saada tietoja tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvista ja salassapidettävistä seikoista, tiedoista, asiakirjoista tai asioista. 5. Tämän artiklan määräykset eivät estä jäsenvaltion ja kolmannen valtion tai kansainvälisen järjestön kesken tehdyistä sopimuksista johtuvien erityismääräysten soveltamista.

195 artikla

Yhteisön toimielinten, hankintakeskuksen ja yhteisyritysten on tätä sopimusta soveltaessaan noudatettava niitä vaatimuksia, jotka kansanterveyden ja yleisen järjestyksen perusteella annetuissa kansallisissa säännöksissä on asetettu malmien, lähtöaineiden ja erityisten halkeamiskelpoisten aineiden saamiselle.

196 artikla

Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä tässä sopimuksessa tarkoitetaan:

- a. ”henkilöllä” luonnollista henkilöä, joka harjoittaa jäsenvaltioiden alueella tämän sopimuksen asiaa koskevassa luvussa määriteltyä toimintaa tai osaa siitä,
- b. ”yrityksellä” yritystä tai laitosta, riippumatta siitä onko se julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen, joka harjoittaa jäsenvaltioiden alueella tämän sopimuksen asiaa

koskevassa luvussa määriteltyä toimintaa tai osaa siitä.

197 artikla

Tässä perustamissopimuksessa tarkoitetaan:

1. ”erityisellä halkeamiskelpoisella aineella” plutoniumin isotooppia 239, uraanin isotooppia 233; isotoopin 233 tai 235 suhteen rikastettua uraania taikka muuta ainetta, joka sisältää yhtä tai useampaa edellä tarkoitetuista isotoopeista, sekä sellaista muuta halkeamiskelpoista ainetta, jonka neuvosto määrittelee määräenemmistöllä komission ehdotuksesta; ilmaisulla ”erityinen halkeamiskelpoinen aine” ei kuitenkaan tarkoiteta lähtöaineita;
2. ”isotooppien 233 tai 235 suhteen rikastetulla uraanilla” uraania, joka sisältää isotooppeja 233 tai 235 tai molempia määrän, jossa näiden isotooppien määrän suhde isotoopin 238 määrään on suurempi kuin isotoopin 235 määrän suhde isotoopin 238 määrään luonnossa;
3. ”lähtöaineella” uraania, joka sisältää isotooppeja luonnossa esiintyvänä seoksena; isotoopin 235 suhteen köyhdytettyä uraania; toriumia; mitä tahansa edellä mainittua ainetta metallin, seoksen, kemiallisen yhdisteen tai malmirikasteen muodossa; mitä tahansa muuta ainetta, joka sisältää yhtä tai useampaa edellä mainituista pitoisuuksina, jotka neuvosto komission ehdotuksesta määrittelee määräenemmistöllä;
4. ”malmilla” malmia, joka keskimääräisinä pitoisuuksina, jotka neuvosto komission ehdotuksesta määrittelee määräenemmistöllä, sisältää sellaisia aineita, joista edellä määritellyt lähtöaineet voidaan saada sopivalla kemiallisella ja fysikaalisella käsittelyllä.

198 artikla

Jollei toisin määrätä, tätä sopimusta sovelletaan jäsenvaltioiden Euroopassa sijaitseviin alueisiin sekä jäsenvaltioiden lainkäyttövaltaan kuuluviin Euroopan ulkopuolella sijaitseviin alueisiin. Määräyksiä sovelletaan myös niihin Euroopassa sijaitseviin alueisiin, joiden suhteista ulkovaltoihin jäsenvaltio huolehtii.

Poiketen siitä, mitä edellä olevissa kohdissa määrätään, noudatetaan seuraavaa:

- a. Tätä sopimusta ei sovelleta Färsaariin ([*⁴²](#)). Tätä sopimusta ei sovelleta Grönlantiin ([*^{42bis}](#)).
- b. Tätä sopimusta ei sovelleta Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluviin alueisiin Kyproksessa.

Tätä sopimusta ei sovelleta niihin merentakaisiin maihin ja alueisiin, joilla on erityiset
- c. suhteet Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja joita ei ole mainittu Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen liitteessä IV olevassa luettelossa.

Tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan Kanaalisaariin ja Mansaareen vain siltä osin kuin uusien jäsenvaltioiden liittymisestä Euroopan talousyhteisöön ja Euroopan
- d. atomienergiayhteisöön 22 päivänä tammikuuta 1972 allekirjoitetussa sopimuksessa ([*⁴³](#)) tarkoitettuna mainittuja saaria koskevan sääntelyn toteuttamisen turvaamiseksi on tarpeen ([*⁴⁴](#)).

- Tätä sopimusta ei sovelleta Ahvenanmaahan. Suomen hallitus voi kuitenkin ilmoittaa tämän sopimuksen ratifioinnin yhteydessä Italian tasavallan hallituksen huostaan talletettavalla julistuksella, että sopimusta sovelletaan myös Ahvenanmaahan Itävallan tasavallan, Suomen e. tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu, tehtyyn asiakirjaan liitetyn pöytäkirjan N:o 2 määräysten mukaisesti. Italian hallitus toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen tällaisesta julistuksesta jäsenvaltioille([*^45](#)). This Treaty shall not apply to Greenland. ([*^45bis](#));

199 artikla

Komissio huolehtii kaikista tarvittavista yhteyksistä Yhdistyneiden Kansakuntien ja sen erityisjärjestöjen toimielimiin sekä tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen toimielimiin. Komissio huolehtii myös tarvittavista yhteyksistä kaikkiin kansainvälisiin järjestöihin.

200 artikla

Yhteisö toteuttaa kaiken tarvittavan yhteistyön Euroopan neuvoston kanssa.

201 artikla([*^46](#))

Yhteisö toteuttaa taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön kanssa kiinteän yhteistoiminnan, jota koskevat yksityiskohtaiset säännöt vahvistetaan yhteisellä sopimuksella.

202 artikla

Tämän sopimuksen määräykset eivät ole esteenä Belgian ja Luxemburgin eikä Belgian, Luxemburgin ja Alankomaiden välisen alueellisen liiton olemassaololle ja toteuttamiselle siltä osin kuin näiden alueellisten liittojen tavoitteita ei saavuteta tätä sopimusta soveltamalla.

203 artikla

Jos jokin yhteisön toimi osoittautuu tarpeelliseksi yhteisön tavoitteen saavuttamiseksi eikä tässä sopimuksessa ole määräyksiä tähän tarvittavista valtuuksista, neuvosto antaa aiheelliset säännökset yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan.

204 artikla

(kumottu)

205 artikla

(kumottu)

206 artikla([*^47](#))

Yhteisö voi tehdä yhden tai useamman valtion tai kansainvälisen järjestön kanssa sopimuksia assosioinnista, joka koskee vastavuoroisia oikeuksia ja velvollisuuksia, yhteistä toimintaa ja erityismenettelyjä. Neuvosto tekee nämä sopimukset yksimielisesti ja Euroopan parlamenttia

kuultuaan. Jos nämä sopimukset edellyttävät tämän sopimuksen muuttamista, muutokset on ennalta hyväksyttävä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen N artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen.

207 artikla

Tähän sopimukseen jäsenvaltioiden yhteisellä sopimuksella liitetyt pöytäkirjat ovat erottamaton osa tätä sopimusta.

208 artikla

Tämä sopimus on tehty rajoittamattomaksi ajaksi.

KUUDES OSASTO

Alkuvaihetta koskevat määräykset

I jakso

Toimielinten järjestäytyminen

209 artikla

Neuvosto kokoontuu kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

210 artikla

Neuvosto toteuttaa aiheelliset toimenpiteet perustaakseen talous- ja sosiaalikomitean kolmen kuukauden kuluessa ensimmäisestä kokouksestaan.

211 artikla

Edustajakokous(*⁴⁸) kokoontuu kahden kuukauden kuluessa neuvoston ensimmäisestä kokouksesta neuvoston puheenjohtajan kutsusta valitakseen työvaliokuntansa ja laatiakseen työjärjestyksensä. Työvaliokunnan valitsemiseen saakka puheenjohtajana toimii vanhin jäsenistä.

212 artikla

Yhteisön tuomioistuin ryhtyy hoitamaan tehtäviään, kun sen jäsenet on nimitetty. Sen ensimmäinen presidentti valitaan kolmeksi vuodeksi samassa järjestyksessä kuin jäsenet. Yhteisön tuomioistuin vahvistaa työjärjestyksensä kolmen kuukauden kuluessa siitä kun se on ryhtynyt hoitamaan tehtäviään. Asioita voidaan saattaa yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi vasta, kun sen työjärjestys on julkaistu. Kanneaika alkaa kulua vasta julkaisemispäivästä. Yhteisön tuomioistuimen presidentti käyttää hänelle tällä sopimuksella annettuja toimivaltuuksia, kun hänet on nimitetty.

213 artikla

Komissio ryhtyy hoitamaan tehtäviään ja ottaa vastatakseen sille tämän sopimuksen mukaan kuuluvista velvollisuuksista, kun sen jäsenet on nimitetty. Tehtäviinsä ryhdyttyään komissio suorittaa ne tutkimukset ja vahvistaa ne yhteydet jäsenvaltioihin, yrityksiin, työntekijöihin ja käyttäjiin, jotka ovat tarpeen kokonaiskuvan saamiseksi ydinvoimateollisuuden tilanteesta

yhteisössä. Komissio toimittaa asiasta kuuden kuukauden kuluessa selostuksen Euroopan parlamentille.

214 artikla

1. Ensimmäinen varainhoitovuosi alkaa tämän sopimuksen voimaantulopäivänä ja päättyy 31 päivänä seuraavaa joulukuuta. Jos tämä sopimus tulee voimaan vuoden jälkimmäisen puoliskon aikana, varainhoitovuosi päättyy kuitenkin 31 päivänä joulukuuta seuraavana vuonna.2. Kunnes ensimmäisen varainhoitovuoden talousarviot on vahvistettu, jäsenvaltiot maksavat yhteisölle korottomia ennakoja, jotka vähennetään talousarvioiden toteuttamiseksi suoritettavista rahoitusosuuksista.3. Kunnes 186 artiklassa tarkoitetut yhteisön virkamiehiin sovellettavat henkilöstösäännöt on annettu ja yhteisön muuta henkilöstöä koskevat palvelussuhteen ehdot vahvistettu, kukin toimielin ottaa tarvitsemansa henkilöstön ja tekee tässä tarkoituksessa määräaikaiset sopimukset. Kukin toimielin tutkii neuvoston kanssa henkilöstön määrän, henkilöstölle suoritettavan palkan ja henkilöstön jakautumiseen liittyvät kysymykset.

II jakso

Sopimuksen soveltamista koskevat alustavat määräykset

215 artikla

1. Tämän sopimuksen liitteessä V esitetty ensimmäinen tutkimus- ja koulutusohjelma, jonka toteuttaminen ei saa ylittää 215 miljoonaa EMY-laskentayksikköä, jollei neuvosto yksimielisesti toisin päätä, on toteutettava viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.2. Ohjelman toteuttamiseksi tarvittavien kustannusten erittely on esitetty viitteellisesti pääotsikoittain liitteessä V. Neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta muuttaa tätä ohjelmaa.

216 artikla

Komission ehdotukset 9 artiklassa tarkoitettujen yliopistotasoisten laitosten toimintaa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä toimitetaan neuvostolle yhden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

217 artikla

Neuvosto antaa 24 artiklassa määrätyn tietojen levittämiseen sovellettavaa turvallisuutta koskevan asetuksen kuuden kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

218 artikla

Perusnormit vahvistetaan 31 artiklan määräysten mukaisesti yhden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

219 artikla

Jäsenvaltiot toimittavat kolmen kuukauden kuluessa sopimuksen voimaantulosta 33 artiklan mukaisesti komissiolle tiedoksi työntekijöiden ja väestön terveyden suojelemiseksi jäsenvaltioiden

alueella ionisoivasta säteilystä aiheutuvia vaaroja vastaan annetut lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset.

220 artikla

Edellä 54 artiklassa tarkoitetut hankintakeskuksen perussääntöä koskevat komission ehdotukset toimitetaan neuvostolle kolmen kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

III jakso

Siirtymäsäännökset

221 artikla

Mitä 14-23 artiklassa ja 25-28 artiklassa määrätään, sovelletaan seuraavin edellytyksin patentteihin, väliaikaisesti suojattuihin oikeuksiin ja hyödyllisyysmallioikeuksiin sekä patenti- ja hyödyllisyysmallihakemuksiin, jotka on jätetty ennen tämän sopimuksen voimaantuloa:

1. Tämän sopimuksen voimaantulosta johtuva uusi tilanne on otettava patentin, väliaikaisen suojan tai hyödyllisyysmallioikeuden haltijan eduksi huomioon sovellettaessa 17 artiklan 2 kohdassa määrättyä määräaika.

2. Jos tämän sopimuksen voimaantulopäivänä, sellaisten keksintöjen, jotka eivät ole salaisia, tiedoksi antamista koskevista 16 artiklassa tarkoitetuista kolmen tai 18 kuukauden määräajoista toinen tai molemmat ovat päättyneet, uusi kuuden kuukauden määräaika alkaa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä.

Jos kumpikaan näistä määräajoista tai toinen niistä ei ole päättynyt tämän sopimuksen voimaantulopäivänä, niitä jatketaan kuudella kuukaudella niiden säännönmukaisesta päättymispäivästä.

3. Samoja määräyksiä sovelletaan salaisen keksinnön tiedoksi antamiseen 16 artiklan ja 25 artiklan 1 kohdan määräysten mukaisesti; tällöin kuitenkin uusi määräaika tai vanhan määräajan pidentäminen alkaa 24 artiklassa tarkoitettujen turvallisuutta koskevien asetusten voimaantulopäivästä.

222 artikla

Tämän sopimuksen voimaantulopäivän ja komission vahvistaman hankintakeskuksen toiminnan aloittamispäivän välisenä aikana malmien, lähtöaineiden ja erityisten halkeamiskelpoisten aineiden hankintasopimukseen ja niiden uudistamiseen on saatava komission ennalta antama hyväksyminen. Komission on kieltäydyttävä hyväksymästä sellaista sopimusta tai sellaisen sopimuksen uudistamista, jonka se katsoo vaarantavan tämän sopimuksen soveltamisen. Se voi erityisesti antaa hyväksymisensä ehdollisena lisäämällä sopimukseen määräyksiä, jotka antavat hankintakeskukselle mahdollisuuden osallistua niiden toteuttamiseen.

223 artikla

Poiketen siitä, mitä 60 artiklassa määrätään, ja jo aloitettujen töiden ja tutkimusten huomioon ottamiseksi, toimituksille jäsenvaltioiden alueelle asennetuille sellaisille reaktoreille, jotka voivat

tulla kriittiseksi seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä, annetaan etusija enintään kymmenen vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä kyseisen valtion alueelta tulevien malmien ja lähtöaineiden sekä ennen tämän sopimuksen voimaantuloa tehtyjen ja 105 artiklan määräysten mukaisesti komissioille toimitettujen kahdenvälisen sopimusten nojalla toimitettavien lähtöaineiden tai erityisten halkeamiskelpoisten aineiden osalta. Sama etusija annetaan edellä tarkoitetun kymmenen vuoden ajan toimituksille sellaiselle isotooppierotuslaitokselle, joka voi olla yhteisyritys tai muu laitos ja jonka toiminta jäsenvaltioiden alueella aloitetaan seitsemän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä. Hankintakeskus tekee tarvittavat sopimukset sen jälkeen kun komissio on varmistanut, että edellytykset etusijan antamiseksi täyttyvät.

Loppumääräykset

224 artikla

Korkeat sopimuspuolet ratifioivat tämän sopimuksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti. Ratifioimiskirjat talletetaan Italian tasavallan hallituksen huostaan. Tämä sopimus tulee voimaan viimeisen ratifioimiskirjan tallettamista seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä. Jos asiakirja talletetaan myöhemmin kuin viisitoista päivää ennen seuraavan kuukauden alkua, sopimus tulee kuitenkin voimaan vasta tallettamista seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä.

225 artikla

Tämä sopimus, joka on laadittu yhtenä kappaleena hollannin, italian, ranskan ja saksan kielellä kaikkien neljän tekstin ollessa yhtä todistusvoimaiset, talletetaan Italian tasavallan hallituksen arkistoon, ja tämä hallitus toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen siitä muiden allekirjoittajavaltioiden hallituksille.

TÄMÄN VAKUUDEKSI alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Roomassa kahdentenkymmenentenäviidentenä päivänä maaliskuuta vuonna tuhatyhdeksänsataaviisikymmentäseitsemän.

P. H. Spaak

J. Ch. Snoy et d'Oppuers

Adenauer

Hallstein

Pineau

M. Faure

Antonio Segni

Gaetano Martino

Bech

Lambert Schaus

J. Luns

J. Linthorst Homan

TOIM. HUOM.

- (*) Seuraavassa on Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimus kokonaisuudessaan muutoksineen, sellaisena kuin se on muutettuna SEU:n IV osastolla ”Määräykset Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta” (I artikla, 1-29 kohta).
- (*^2) Sellaisena kuin se on muutettuna SEU:n I artiklan 1 kohdalla.
- (*^3) Sellaisena kuin se on lisättyä SEU:n I artiklan 2 kohdalla.
- (*^4) Ks. asiasta myös Euroopan parlamentin edustajien valitsemisesta vaaleilla annetun säädöksen 7 artiklan 1 ja 2 kohta.
- (*^5) 3 kohta sellaisena kuin se on muutettuna SEU:n I artiklan 3 kohdalla.
- (*^6) Ensimmäinen kohta sellaisena kuin se on muutettuna sulautumissopimuksen 27 artiklan 1 kohdalla.
- (*^7) Tämän kohdan toisen virkkeen osalta ks. myös Euroopan parlamentin edustajien valitsemisesta vaaleilla annetun säädöksen 10 artiklan 3 kohta.
- (*^8) Sellaisena kuin se on muutettuna SEU:n I artiklan 4 kohdalla.
- (*^9) Sellaisena kuin se on lisättyä SEU:n I artiklan 5 kohdalla.
- (*^10) Toinen kohta sellaisena kuin se on muutettuna LA A/FIN/SE:n 12 artiklalla. Ks. myös neuvoston puheenjohtajuuden määräytymisjärjestyksestä 1 päivänä tammikuuta 1995 tehty neuvoston päätös (I nide, s. 865).
- (*^11) 2 kohta sellaisena kuin se on muutettuna LA A/FIN/SE:n 15 artiklalla, siinä muodossa kuin se on tarkistettuna MP LA A/FIN/SE:n 8 artiklalla.
- (*^12) Sellaisena kuin se on lisättyä SEU:n I artiklan 6 kohdalla.
- (*^13) Sellaisena kuin se on lisättyä SEU:n I artiklan 7 kohdalla.
- (*^14) Sellaisena kuin se on lisättyä SEU:n I artiklan 8 kohdalla.
- (*^15) Ensimmäinen alakohta sellaisena kuin se on muutettuna LA A/FIN/SE:n 16 artiklalla, siinä muodossa kuin se on tarkistettuna MP LA A/FIN/SE:n 9 artiklalla.
- (*^16) Sellaisena kuin se on muutettuna SEU:n I artiklan 8 kohdalla.
- (*^17) 2 kohdan ensimmäinen alakohta sellaisena kuin se on muutettuna LA A/FIN/SE:n 26 artiklalla, siinä muodossa kuin se on tarkistettuna MP LA A/FIN/SE:n 17 artiklalla.
- (*^18) Sellaisena kuin se on muutettuna SEU:n I artiklan 10 kohdalla.
- (*^19) Ensimmäinen kohta sellaisena kuin se on muutettuna LA A/FIN/SE:n 17 artiklalla, siinä muodossa kuin se on tarkistettuna MP LA A/FIN/SE:n 10 artiklalla.
- (*^20) Toinen kohta sellaisena kuin se on muutettuna LA A/FIN/SE:n 18 artiklalla.
- (*^21) Ensimmäinen kohta sellaisena kuin se on muutettuna LA A/FIN/SE:n 20 artiklalla, siinä muodossa kuin se on tarkistettuna MP LA A/FIN/SE:n 11 artiklalla.
- (*^22) Toinen ja kolmas kohta sellaisina kuin ne ovat muutettuina LA A/FIN/SE:n 21 artiklalla,

siinä muodossa kuin se on tarkistettuna MP LA A/FIN/SE:n 12 artiklalla.

- (*^23) Sellaisena kuin se on muutettuna SEU:n I artiklan 11 kohdalla.
- (*^24) Sellaisena kuin se on muutettuna SEU:n I artiklan 12 kohdalla.
- (*^25) Sellaisena kuin se on muutettuna SEU:n I artiklan 13 kohdalla.
- (*^26) Toinen kohta sellaisena kuin se on lisättyä EYA:n 27 artiklalla.
- (*^27) V jakso (160 a-160 c) sellaisena kuin se on lisättyä SEU:n I artiklan 14 kohdalla.
- (*^28) 1 kohta sellaisena kuin se on muutettuna LA A/FIN/SE:n 22 artiklalla, siinä muodossa kuin se on tarkistettuna MP LA A/FIN/SE:n 13 artiklalla.
- (*^29) Sellaisena kuin se on muutettuna SEU:n I artiklan 15 kohdalla.
- (*^30) Sellaisena kuin se on muutettuna SEU:n I artiklan 16 kohdalla.
- (*^31) Sellaisena kuin se on muutettuna SEU:n I artiklan 17 kohdalla.
- (*^32) Sellaisena kuin se on muutettuna SEU:n 1 artiklan 19 kohdalla.
- (*^33) Sellaisena kuin se on lisättyä SEU:n I artiklan 20 kohdalla.
- (*^34) Sellaisena kuin se on muutettuna tiettyjen varainhoitoa koskevien määräysten muuttamisesta tehdyn sopimuksen 20 artiklalla.

TOIM. HUOM.

- (*^35) Erlaisista toimenpiteistä talousarviomenettelyn parantamiseksi 30 päivänä kesäkuuta 1982 annettu Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission yhteinen julistus on I niteessä sivulta 865 alkaen.
 - (*^36) Sanamuoto sellaisena kuin se on muutettuna tiettyjen varainhoitoa koskevien määräysten muuttamisesta tehdyn sopimuksen 21 artiklalla.
 - (*^37) Sellaisena kuin se on muutettuna SEU:n I artiklan 21 kohdalla.
 - (*^38) Artikla lisätty tiettyjen varainhoitoa koskevien määräysten muuttamisesta tehdyn sopimuksen 22 artiklalla.
 - (*^39) Sellaisena kuin se on muutettuna SEU:n I artiklan 23 kohdalla.
 - (*^40) Sellaisena kuin se on muutettuna SEU:n I artiklan 24 kohdalla.
 - (*^41) Sellaisena kuin se on lisättyä SEU:n I artiklan 25 kohdalla.
 - (*^42) a alakohta sellaisena kuin se on muutettuna SEU:n I artiklan 26 kohdalla.
 - (*^42bis) a alakohta sellaisena kuin se on muutettuna SEU:ta koskevan oikaisun toisella pöytäkirjalla, allekirjoitettu Roomassa 6. joulukuuta 1996; ei julkaistu virallisessa lehdessä.
 - (*^43) Ks. tämän laitoksen II osan II nide.
 - (*^44) Kolmas alakohta on lisätty LA DK/IRL/UK:n 27 artiklalla, siinä muodossa kuin se on tarkistettuna MP LA DK/IRL/UK:n 16 artiklalla.
 - (*^45) e alakohta on lisätty LA A/FIN/SE:n 38 artiklalla, siinä muodossa kuin se on tarkistettuna MP LA A/FIN/SE:n 19 artiklalla.
 - (*^46) Sellaisena kuin se on muutettuna SEU:n I artiklan 27 kohdalla.
 - (*^47) Sellaisena kuin se on muutettuna SEU:n I artiklan 29 kohdalla.
- TOIM. HUOM.
- (*^48) Historiallisista syistä ja SEU:n 3 artiklasta poiketen ilmaisua ”edustajakokous” ei ole korvattu ilmaisulla ”Euroopan parlamentti”.